

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Ispravniki oddelki: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti, Cor. Post. No 11-118
IZKUPNO ZASTOPSTVO za oglaševanje in K.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Lr 12.—
za inozemstvo pa Lr 22.80
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24
Rokopisi se ne vračajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Uspešni topniški boji v Cirenaiki Živahno udejstvovanje letalstva v Sredozemlju — Spo- padi v zraku nad Malto

Glavni štab italijanskih Oboroženih sil je objavil 20. maja naslednje 718. vojno poročilo:

— Točno merjeni streljani topniških baterij so povzročili v nekem odseku cirenaijskega bojišča obsežne in dolgotrajne požare v sovražnih postojankah.

Dve angleški letali so uničili v bojih nemški letalci, tretje pa naše protiletalsko topništvo.

Pri sovražnem letalskem napadu na Bengazi je bilo poškodovanih nekaj hiš in je bilo med arabskim prebivalstvom 5 žrtv.

Ena naša podmornica se ni vrnila v oporišče. Družine posadke so bile obveščene. Med bombardiranjem italijanskih in nemških skupin so se v zraku nad Malto razvili živahni dvoboji. V ognju strojne naših lovcov, ki sami niso utrpeli izgub, so troščila na tla dve letali tipa »Spitfire« in eno letalo tipa »Beaufighter«.

Naše pomorsko izvidniško letalo, ki sta ga severovzhodno od Pantellerije napadli dve lovske letali, je sestrelilo eno izmed njih in prisililo drugo, da se je umaknilo, ter se je po končani svoji nalogi vrnilo na oporišče.

V Čungkingu zahtevajo nujno pomoč Čangkajska vojska brez prometnih zvez z zapadom

Šanghaj, 20. maja. d. Iz Čungkinga se je zvedelo, da je službeni zastopnik čungkingške vlade na včerajšnji tiskovni konferenci ponovno pozval zaveznike anglosaksonske sile za nujno pomoč Čangkajski vojski. V razgovoru s predstavniki tujega tiska je vladni zastopnik izjavil, da bodo Japonci verjetno v bližnji bodočnosti pričeli novo ofenzivo proti preostalemu ozemlju čungkingške Kitajske, kar bo po njegovi izjavi ustvarilo za Čungking zelo nevaren položaj. Vladni zastopnik je k temu pripomnil: Čungking nujno potrebuje pomoči svojih prijateljev. Ta pomoč pa mora biti Čungkingu na razpolago čim prej mogoče, kakor v nasprotnem primeru bodo morali prijatelji Čungkinga trkati plačati. Vladni zastopnik je nato izjavil, da so japonske oborožene sile zadnji čas zelo ojačile svojo aktivnost v pokrajini Čekiang, kakor tudi v predelih severne Kitajske in seveda tudi v Birni.

Tokio, 20. maja. d. Slavni švedski raziskovalec Azije Sven Hedin je v Stockholmu podal tamkajšnjemu zastopniku lista »Nici Nici« izjave na vprašanje, ali se obstajajo kakšne možnosti, da bi zaradi japonskih vojaških uspehov izolirana Čangkajska Kitajska še mogla vzpostaviti kakšne prometne zveze s svojimi zavezniki, po katerih bi se še nadalje oskrbovala z vojnimi potrebščinami. Sven Hedin je izjavil: »Ni je ceste, ki bi mogla čungkingški Kitajski nadomestiti birmansko cesto, ki je sedaj v celoti pod japonsko kontrolo.« Sven Hedin je nato omenil znamenito »svileno cesto«, po kateri so Kitajci pred 2000 leti transportirali svojo svileno preko vsega ozemlja centralne Azije vse do Rima. Naglasil je, da je na kitajskem ozemlju ta cesta še povsem v tistem primitivnem stanju, kakor je bila pred 2000 leti. Pretežni del svilene ceste, v kolikor teče po kitajskem ozemlju, je sposoben samo za karavane kamel, ne pa za najprijateljevsiji vojni promet. Sven Hedin je pripomnil, da obstajata edinele dve možnosti cestnih zvez med čungkingško Kitajsko in Perzijskim zalivom. Prva pot vodi iz Irana preko Afganistana in se priključuje na svileno cesto pri Kašgarju, druga pot pa se pričenja v Afganistanu in se prav tako dalje proti vzhodu priključuje na svileno cesto. Toda tudi obe ti dve poti sta primerni le za transporte z mulami in za prevažanje vojnega materiala v smeri proti Čungkingu niti najmanj ne prihajata v poštev.

Tokio, 20. maja. (Domel.) S kitajskega bojišča javljajo, da so močne skupine ja-

ponskih bombniških in lovskih letal včeraj zjutraj navzlic neugodnim vremenskim razmeram napadla kitajska letalska oporišča v Kvejlju in Lučevu v kitajski pokrajini Kvangsi. Japonski letalci so z bombami pogodili na letališčih startne proge, hangarje in druge vojaške naprave. Čeprav zatrujejo čungkingške vesti, da je bilo v Kvejlju v obrambi kitajsko letalstvo, pa javljajo z napadnega poleta vrnili se japonski piloti, da se ni pojavilo niti eno čungkingško letalo, ki bi skušalo Japoncem braniti napad na čungkingška letalska oporišča.

Obnova na Novi Gvineji

Tokio, 20. maja. s. Z nove Gvineje poročajo, da obnovljajo japonski mornarji in inženjerji s sodelovanjem domačinov mesto Lae v Huonskem zalivu, ki so ga Avstralijski popolnoma uničili. ko so se umaknili iz njega. Predvojni Lae je bilo glavno središče rudnikov zlata v Novi Gvineji, od koder so zlato izvažali v Avstralijo. Lae je bilo cvetoče mesto, kakor priča o bogate vile po okoliških gričih.

Potopitev velikega avstralskega parnika

Lizbona, 20. maja. s. Tukajšnji listi objavljajo na vidnem mestu obvestilo, da je Kanada končno priznala izgubo velikega parnika »Empress«, ki je izpodrival 16.909 ton in ki so ga japonski strogolavci potopili preteklega februarja v bližini Singapura, ko je vozil čete. Po izgubi »Empress of Britain« in »Empress of Australia« je bil tretji kanadski parnik potopljen od izbruha vojne dalje. Brodolomci, ki so se rešili s parnikom, pripovedujejo, da so Japonci, čim so zagledali, da se parnik približuje luki Singapur, pogнали v akcijo letala, ki so odvrkla na ladjo 30 bomb, izmed katerih jih je pet zadelo v polno, tako da se je parnik potopil.

Nov sovjetski poslanik v Tokiju

Ankara, 20. maja. d. Iz Kujbiševa se je zvedelo, da je sovjetska vlada za naslednika svojega veleposlanika Smetanina, ki je bil odpoklican iz Tokija, imenovala Jakoba Malika, ki je bil že l. 1939 imenovan za svetnika sovjetskega poslanstva v Tokiju. Novi sovjetski poslanik Jakob Malik je star šele 37 let.

Avstralski očitki Veliki Britaniji

Lizbona, 20. maja. V Lizbono so prispale zelo verjetne informacije, ki potrjujejo že objavljene vesti o hudem nasprotju, ki se je pojavilo med Veliko Britanijo in Avstralijo, kakor tudi o tem, da prehaja Avstralija vedno bolj pod ameriško nadoblast. Avstralski zunanji minister Evatt, ki je te dni govoril skupini laburističnih poslancev in novinarjem agencije Empire Press Association, se je zelo žvolsko izrekel o vsem tem, cenzura pa ni dovolila objave njegovih izjav. Doznalo se je, da je Evatt dejal med drugim:

Nisem prišel v London, da bi govoril, temveč da bi prepričal vlado, da nam pomaga. Z našimi zahtevami ni še bilo ustreženo, medtem ko Zedinjene države store vse, kar morejo. Ta položaj ne more dolgo trajati. Govorim jasno in samo obžalujem, da se moje izjave ne objavijo. Obžalovanja vreden angleški sistem izkoriščanja kolonij je imel za posledico izgubo britanske posesti na Pacifiku. Ta sistem se mora spremeniti, ako se hočemo izogniti večji škodi. Avstralijski in Nova Zelandija imata pravico do zaščite po silah Velike Britanije in Zetlita, da bi bila ta zaščita učinkovita. Niti kar ne bomo oprostili Veliki Britaniji, ako bo sovražnik zasedel Avstralijo in Novo Zelandijo, ker ne bomo razpolagali s potrebnim orožjem. Hvaležni smo za pomoč, ki jo dobivamo od Zedinjenih držav in želeli bi, da bi isto storila tudi Velika Britanija, ki bi s tem, da bi nam pomagala, izvršila samo svojo dolžnost.

Ko je govoril laburističnim poslancem, je avstralski zunanji minister Evatt še posebej opozoril na dejstvo, da so britanski kapitalisti preprečili industrijski razvoj Avstralije in Nove Zelandije. Oba dominiona bosta po tej vojni za vsako ceno razvila svojo industrijo in jo zaščitila. Prosil je laburistične poslance, naj pritiskajo na vlado, da bi poslala pomoč Avstraliji, češ da ne more biti govora o dveh bojiščih, glavnem in stranskem bojišču, kajti nevarnost je, da Velika Britanija izgubi svojo pacifiško posest v pričakovanju problematične zmage v Evropi.

Evattove izjave so napravile v javnosti globok vtis, tembolj, ker je dognano, da je še bolj jasno govoril na seji vojnega kabineta. Večakakor so Angličani močno zaskr-

ljeni zaradi posledic vedno bolj naraščajočega ameriškega vpliva v Avstraliji, vendar pa niso v stanju, da bi spremenili položaj. Angleški listi nič več ne pišejo o pomorski bitki na Koralskem morju, toda glasovi, ki krožijo v Londonu o možnosti japonske invazije v Avstralijo in jih potrjujejo nevarne izjave avstralskega zunanjega ministra Evatta, dopuščajo, da je bila bitka na Koralskem morju katastrofalna za Anglež in Američane, ki šele sedaj v vsem obsegu ocenjujejo ta udarec. Avstralski listi so objavili medtem članek Keitha Mardocha, ki piše med drugim: Nobenega dvoma ni, da pripravljajo Japonci invazijo v Avstralijo in mi zato nujno potrebujemo pomoč. Ako bo vsega premalo in ako bo prišla pomoč prepozno kakor v preteklosti, nas to ne bo rešilo, in oni, ki mora to vedeti, naj ve, da mu ne bo oproščeno. (Corriere della Sera.)

Ameriški varnostni ukrepi v Panami

Buenos Aires, 20. maja. s. Ko tu beležijo dogovor, ki je bil sklenjen med Zedinjenimi državami in Panamo, po katerem bodo imele oborožene sile pravico, da se poslužijo nekaterih odsekov obrambnega področja Paname, poudarjajo med drugim, da se je demokrat Roosevelt podvil izkoristiti to koncesijo. Še preden je panamski parlament, kakor zahteva panamska ustava, ratificiral dogovor. Dejstvo je namreč, da ameriške čete že zasedajo obrambne pasove v Panami, ki se spreminja na ta način v zasedeno državo.

V uradni utemeljitvi koncesije je rečeno med drugim, da bodo morale ameriške oborožene sile zgraditi na panamskem področju večbalistične za metanje bomb. Ta utemeljitev je smešna, kajti takšnih večbalistič je v Zedinjenih državah več ko dovolj. V ostalem skušajo ameriški listi razložiti ameriški javnosti razloge nove Rooseveltove imperialistične kretnje, pri čemer prav nič ne prikrivajo, da gre za to, da se panamska republika vključi v gostoto ameriškega letališča, protiletalskih postojank in vojaških radijskih postaj Zedinjenih držav. Države srednje in južne Amerike se lahko v tem primeru počutijo, kakšno usodo jim je prihranila Bela hiša, ako bi se spustile v sodelovanje z Washingtonom.

Ogromen plen na polotoku Kerču

149.000 ujetnikov, nad 1000 topov, 258 tankov, nad 3800 drugih motornih vozil zaplenjenih, nad 320 letal sestreljenih, nad 25 ladij potopljenih ali poškodovanih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Kakor je bilo objavljeno s posebnim poročilom, so nemške in rumunske čete pod poveljstvom generalnega polkovnika von Mansteina, ki so jih podpirali močni oddelki letalstva pod vodstvom generalnega polkovnika Löhra in v. Richthofna, v nasledovanju poraženega sovražnika dosegli morskno ožino pri Kerču v celi širini in zavzele po ogorčenem odporu nasprotnika močno utrjena mostišča na obeh straneh mesta.

Potem, ko so bile ob koncu februarja nemške postojanke na zemeljski ožini Kerča utrjene, je tu zbrana nemško-rumunska vojska prešla 8. maja v napad. V prvem naskoku so bile trdovratno branjene, močno zgrajene in na globoko razpostavljene sovražnikove postojanke, zaščitene z jeklenimi oklepi, prebite in so bile v teku teh bojev, kakor tudi v takojšnjem nasledovanju, množice sovražnikovih sil obkoljene in uničene. S tem zaključena bitka je dovela do uničenja 3 sovjetskih armij s 17 strelskimi divizijami, 3 strelskimi brigadami, 2 konjeniškim divizijama in 4 brigadami oklopnih voz. Poleg velikih krvavih izgub je izgubil nasprotnik 149 tisoč 256 ujetnikov, 258 oklopnih bojnih voz, 1133 topov in nepregledne druge vojne potrebšline. Samo ostanki so mogli doseči obalo onstran morskoe ožine. V bojih v zraku je izgubil nasprotnik 323 letal. V vodah ob polotoku je bilo pri napadih iz zraka potopljenih 16 ladij s skupno 13.600 br. reg. tonami, 1 čoln za iskanje mlin in 21 manjših ladij za obalno plovidbo. 10 nadaljnjih ladij srednje velikosti je bilo z bombami hudo poškodovanih.

Na področju pri Harkovu so bili odbiti v hudih bojih ponovni napadi sovražnika. Pri tem je bilo uničenih 34 nadaljnjih oklopnih voz.

Oddelki bojnih in strogolavnih letal so na težišnih bitkah uspešno posegli v boje na kopnem. Med boje je poseglo tudi letalstvo in so boja ter strogolavna letala uničila ali poškodovala 29 sovražnikovih tankov.

Sovražnik je izgubil včeraj 36 letal. Pogrešamo eno samo lastno letalo.

Na ostali fronti na vzhodu so bili naši napadi uspešni. Posamezni sunki sovražnika so bili odbiti.

Na Malto so bili doseženi zadetki z bombami na letališču Ca. Venezia. V letalskih bojih nad severno Afriko sta bili sestreljeni dve angleški lovske letali.

V borbi proti Angliji so napadli močni oddelki letal z rušilnimi in zažigalnimi bombami v pretekli noči pristaniško področje Hullu ob izlivu Humberja. Opaženih je bilo več požarov. Lahka nemška bojna letala so z uspehom bombardirala podnevi tvorniške naprave na angleški južni obali. Ob obali Rokavskega preliva so sestrelili nemški lovec brez lastnih izgub v oddelku sovražnikovih lovcov 7 »Spitfire«.

Angleški bombniki so podvzeli v pretekli noči več vojaško brezpomembnih motilnih napadov nad južnozapadno nemško področje. Metali so predvsem zažigalne bombe na stanovanjske okraje. Povzročena škoda je neznatna. Nočni lovcii in protiletalski topovi so sestrelili 11 sovražnikovih letal.

V bojih na polotoku Kerču se je s svojo hrabrostjo posebno odlikoval podporočnik Friedrich, poveljnik stotnije pehotnega polka.

Stotnik Döhr, poveljnik lovske eskadrile, si je priboril včeraj svojo 99. do 104. zmago v zraku.

77. lovska eskadrila je doslej sestrelila 2011 sovražnikovih letal.

Pomen nemških uspehov na Krimu

Budimpešta, 20. maja. K novemu vojnemu razvoju, ki kaže Nemčijo zopet v ofenzivi na vzhodnem bojišču, je objavil oficiozni list »Pester Lloyd« daljši komentar, v katerem piše med drugim:

Prvič po zimskem razdobju se zopet govori o nemških ofenzivnih akcijah, katerih pomen daleč presega taktični in krajevni okvir. Dne 8. maja so nemške čete s krepko podporo letalstva začele napad, ki se je v nekaj dneh zaključil s popolnim porazom sovjetskih sil. Prvo vprašanje, ki se slehernemu vsiljuje ob tem poročilu, je vprašanje o zvezi selanjih bojev z veliko nemško ofenzivo, ki se je splošno pričakovala ob pričetku letošnjega poletja. Ali pomenijo boji na polotoku Kerču že začete te velike in odločilne akcije, ki se pričakuje? Odgovori pristojnih nemških krogov na to vprašanje so previdni. Gotovo je napad na Krimu pomenil prvo veliko akcijo, s katero je nemško vojno vodstvo prešlo iz zimske obrambe zopet v ofenzivo, toda obsežne, velike operacije se ne bodo razvijale na krajevnem omejenem področju, temveč bodo velike dele ogromnega bojišča naenkrat postavile v premikanje. Zato je mogoče ofenzivne boje na polotoku Krimu le v zelo omejenem smislu smatrati za začetek ofenzive, v tem smislu namreč, da se z njimi že jasno odpira vrsta novih bojev, ki so jih Nemci pripravljali v dolgem zimskem odmoru in katerih cilj je popolno uničenje sovjetske odporne moči.

Istočasno nam zmagovito zaključeni boji na Krimu nakazujejo tudi pripravljenost Nemčije za novo ofenzivo in njeno izveljbo. V nemških vojaških komentarjih govore mnogo o novem orožju, ki je bilo med zimo izdelano v Nemčiji in ki predstavlja deloma nove izume, deloma pa izpopolnitve doslej znanih tipov nemškega orožja. Po večana učinkovitost teh bojnih sredstev je

boljševiške čete povsem presenetila in zmedla. Od uporabe teh novih in vse doseganje prekašajočih vojnih sredstev si na nemški strani obetajo podobne uspehe kakor v ofenzivi pred dvema letoma proti Maginotovi črti, ki so jo tedaj smatrali za nezavzetno. Ko se bo izkazala praktična vrednost uporabe teh novih vojnih sredstev, bo ves svet spoznal, da je nemška oboroževalna proizvodnja tudi pretekli zimski olmor temeljito izkoristila in ukrenila vse, da bi v prihodnjem letnem času spremenila boje v vrsto prepričevalnih nemških zmag.

Narodi, ki so v duhu evropske misli povežali svoje sile s silami Nemčije, da bi rešili evropsko celino pred nevarnostjo boljševiškega zastrupljenja, gledajo sedaj na one predele vzhodnega bojišča, odkoder prihajajo poročila o velikih ofenzivnih operacijah tega leta, z napetostjo in zaupanjem. Po odstranitvi boljševiške predstraže na polotoku Kerču se Nemčiji odpirajo v vzhodni in južnovzhodni smeri veliki strateški izgledi. (Pester Lloyd.)

Poulični boji v Kerču

Berlin, 20. maja. d. V nemških vojaških krogih poudarjajo v komentarjih k uspešnim nemškim vojaškim operacijam, zaključenim na polotoku Kerču, da so v borbah na tem področju zelo veliko vlogo igrale tudi baterije nemškega protiletalskega topništva, zlasti v pouličnih bojih v mestu Kerču. V teh krogih naglašajo, da so glede na učinkovitost nemškega protiletalskega topništva Nemci lahko pustili napadajoče sovjetske čete približati se v neposredno bližino topniških baterijam, kakor je bil iz bližine komaj 30 m sprožen nanje uničujoči ogenj protiletalskih topov. Vojaški krogi pripominjajo, da so sovjetske čete slepo drvele naravnost v ogenj nemškega protiletalskega topništva in da so se pred nemškimi topniškimi postojankami ponekod nagomilili celi grli trupel sovražnikovih vojakov. Navzlic ogromnim izgubam pa so sovjetske čete zmerom znova napadale, toda končno so se ti napadi morali končati z najstrašnejšimi izgubami sovražnika. Poleg direktnih akcij proti napadajoči sovražni pehoti je nemško protiletalsko topništvo v Kerču zelo uspešno razbijalo tudi sovražnikova strojniška gnezda po ulicah in s tem rušilo morale sovjetskih obrambnih oddelkov z rezultatom, da sta mesto Kerč in luka v razmeroma kratkem času padla v nemške roke.

Izjalovljeni sovjetski napadi pri Harkovu

Berlin, 20. maja. s. List »Lokalanzeiger« piše o bitki pri Harkovu in poudarja, da se sovražnik v tej bitki poslužuje pravih ljudskih množic in ogromnih količin vojnih potrebščin, da bi dosegel kak prestižni uspeh. Čeprav je napad rdečih imel v začetku za posledico nekaj vrzeli v naši obrambni črti, je bil vendar po srditih bojih, v katerih se je usoda menjavala, dokončno zavrnjen. Glavne obrambne postojanke so zopet v nemški posesti. Sovražnik je izgubil ogromne količine orožja in ni utrpel tudi krvavih izgub le v odseku pri Harkovu, temveč tudi južno vzhodno od Orla, kjer je tudi poskušal lokalno ofenzivno akcijo. V teh bojih so sovjetske čete izgubile več bataljonov, medtem ko so nemške oborožene čete dosegle važno višino. Namen ofenzivne akcije, ki jo je na Stalinov ukaz začel maršal Timošenko, je bil, prikriti sovjetski neuspeh na Krimu, obenem pa nuditi anglosaksonski propagandi možnost, da na vse štiri strani sveta zmagoslavno razglasa, da ima boljševiška vojska v pomladanskih operacijah na vzhodnem bojišču pobudo v svojih rokah. Kakor je znano, je vrhovno poveljništvo nemških oboroženih sil 14. t. m. sporočilo, da se je začela bitka pri Harkovu. Onega dne so bile nemške sile zaposlene v različnih odsekih doneške kotline v obrambi proti velikim sovražnim silam, ki so jih podpirali številni tanki. Nemška strogolavna letala so se takoj udeležila operacij, a tudi sovjetsko letalstvo in topništvo sta začeli brez prestanka sipati svojo izstrelke na bojišče. Dan za dnem so boljševiki z uporabo vseh sredstev, ki so jim bila na razpolago, skušali prodreti na kakem mestu nemške obrambne črte in borbe, ki so se razvile, so zadobile izredno silovit značaj, kajti rdeče poveljništvo je metalo v prve črte vedno nove kontingente čet, ne da bi se menilo za izgube.

Sovjetske čete so se posluževale v tej bitki povsem nove taktike v uporabi tankov. Najtežji tanki so šli prvi proti nemškim črtam v združenih formacijah. Bojišče pri Harkovu, pripominja nemški list, bo tako postalo kakor že preteklo zimo grobišče boljševiških oklopnih vozil. Svoj komentar zaključuje list takole: »Priprave rdečih v tem odseku so morale biti izredno važne, ko je sovražnikovo poveljništvo v stanju metati v borbo vedno nove rezerve. Tudi sovjetsko letalstvo je bilo uporabljeno brez vsakega ozira za podporo operacij na kopnem, toda nemški in zavezniški vojski so tudi pri tej priliki pokazali svojo nedvoumno premoč.

Rim, 20. maja. s. Angleški listi, ki so že na umiku v pogledu čudovitih informacij, objavljajo te dni o zmagoviti Timošenkovi ofenzivi pri Harkovu, pišejo sedaj, da ne more biti govora o pravem in resnem napredovanju, dokler ne bodo sovjetske čete zrušile odpora v nekaterih nemških središčih. Angleški listi vsekakor pozabljajo, da je pogoj pri vseh napredovanjih ta, da se najprej premaga sovražnikov odpor, kakor pa se šele napreduje. Angleški listi, ki ne tehtajo preveč svojih besed, pripominjajo, da je še največja tajnost smer nadaljnjega sovjetskega napredovanja. Tudi

v tem pogledu je treba pripomniti, da so smer napredovanja držl vedno v tajnosti, zlasti pa še v takšnih primerih, kakršnega predstavlja ofenziva pri Harkovu, ko oni, ki naj bi napredovali, ni še stiri sovražnega odpora in niti še ne ve, ali bo lahko napredoval.

Ukrajinski škofi za obdelavo zemlje

Rovno, 20. maja. d. Trije pravoslavni nadškofi v Ukrajini, Polikarp iz Lucka, Kovel Aleksander iz Polesja in Pinska ter Aleksej iz Kremjance so izdali na vernike svojih škofij proglas, v katerem zahtevajo od prebivalstva, da mora z vsemi močmi in sredstvi opraviti spomladanska poljska dela. Nadškof Polikarp pravi: »Naj dokažemo, da je razumelo znamenje novega časa in da je pripravljen posvetiti svoje sile za srečni zaključek dela, ki so ga pričele nemške oborožene sile z namenom uničenja svetovnega sovražnika številka 1. Nadškof Polikarp pravi: »Naj dokažemo, da znamo v polni meri ceniti žrtve nemškega naroda, doprinešene v borbi proti boljševizmu. Letošnji pomlad niti najmanjši kosček zemlje ne sme ostati neobdelan. To delo naj bo doprinos ukrajinskega naroda h končni zmagi.« Proglas obeh drugih zgoraj omenjenih ukrajinskih nadškofov sta sestavljena v sličnem duhu.

Letalski boji na zapadu

Stockholm, 20. maja. d. Nemška letala so v noči na sredo napadla neko mesto v severovzhodni Angliji. O tem je bilo preteklo noč v Londonu objavljeno poročilo, ki priznava, da je bila v mestu povzročena gmotna škoda. Britansko poročilo tudi trdi, da je bilo pri napadu več človeških žrtv. Nadalje pravi, da so razen navedenega mesta nemška letala preteklo noč napadla tudi še razne druge cilje v severovzhodni in vzhodni Angliji, kjer je bila prav tako povzročena znatna škoda.

Berlin, 20. maja. d. S pristojne nemške vojaške strani je bilo davi objavljeno, da so skupine nemških letal obispile preteklo noč z rušilnimi in zažigalnimi bombami pristaniški okraj nekega mesta ob vzhodni angleški obali.

Berlin, 20. maja. d. Včeraj popoldne so britanska letala poskušala napasti cilje na obalnem področju severne Francije. Pri tem je prišlo do letalskih bojv, v katerih je sovražno letalstvo izgubilo 3 svoje aparate. Preteklo noč so britanski bombniki zopet napadli nekatera mesta zapadne Nemčije. Po doslej znanih podatkih je bilo 6 izmed napadajočih britanskih letal sestreljenih.

Vojna na morju

Lizbona, 20. maja. d. V torek popoldne je bilo večje število parnikov, ki so pluli v britanskih konvojih, napadenih od osovinskega letalstva izven portugalskega teritorialnega vodovja severno od Lizbone. Navzlic zelo močnemu obrambnemu ognju ladij, ki so spremljale britanski konvoj, pa je bilo mogoče opaziti, da je osovinskih letalom uspelo mnogo direktnih bombnih zadetkov na britanske ladje. Po napadu so bili nad konvoj opazni veliki stebri črnega dima.

Stockholm, 20. maja. d. Iz Londona se je zvedelo, da sta pred neko luko trčila skupaj neka britanska patrolna ladja in neki rušilec. V londonskem poročilu je rečeno, da je rušilec, ki je plul v luko, z vso silo treščil v patrolno ladjo, pri čemer sta bila dva angleška mornarja ubita, 5 pa jih je bilo hudo ranjenih. Kolikšno škodo sta pri tem odnesli angleški vojni ladji, o tem londonsko poročilo molči.

Lizbona, 20. maja. d. Iz Ottawe javljajo, da je v neko luko na vzhodni ameriški obali dospelo 25 preživelih članov posadke zavezniške ladje, ki je bila potopljena na Atlantiku pred Novo Fundlandijo. Kanadsko poročilo ne vsebuje nikakih podrobnosti niti o tem, na kakšen način je bila zavezniška ladja potopljena, niti ne navaja dneva potopitve. Poročilo se ne drži niti dosedanje ameriške prakse, da se potopljene ladje vsaj približno označujejo po velikosti, namreč, ali so majhne, srednje ali velike tonaze.

Algiciras, 20. maja. d. V gibraltarski luki je trčila britanska patrolna ladja z nekim rušilecem skupaj.

Admiral Cunningham na poti v Ameriko

Rim, 20. maja. s. Britanska oficiozna agencija poroča, da bo admiral Cunningham odpotoval te dni v Zedinjene države, da bi severnoameriški admiraliteti prinesel žarke svojih izkušenj v Sredozemlju, kje je baje stari italijanski mornarico in italijansko trgovsko brodovje. Znano torpe diranje Cunninghama, ki je moral odstopiti, pa je najboljše demantirje tednastih baharij. Ako bi bil admiral Cunningham zares sposoben doseči uspehe, ki mu jih pripisujejo kot gotove, bi niti Churchill niti Cripps ne poklonila tega čudovitega admirala plemeniti Američanom.

Javna dela

Sedem in pol milijona lir za gradbena dela, melioracije, ceste, zdravstvene naprave in elektrovođe v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 20. maja. Imeli smo že priložnost prikazati obsežen program javnih del, ki ga je odredil Eksc. Visoki komisar v prvem letu svojega upravnega delovanja. Te dni je Visoki komisar odredil izvedbo tretje skupine javnih del v pokrajini, za katero je bil določen kredit v znesku 10.824.913 lir. Ta skupina obsega:

1. gradbena dela v znesku 1.447.522 lir;
2. melioracijska dela v znesku 204.560.650 lir;
3. cestna dela, spadajoča v okvir avtonomne državne cestne ustanove, v znesku 5.100.000 lir;
4. cestna dela, za katera je pristojen Visoki komisariat, v znesku 1.642.540 lir;
5. zdravstvena dela druge skupine v znesku 14.808 lir;
6. elektrovođe v znesku 173.410 lir.

Skupno bo torej v ta namen izdanih skoraj 7 1/2 milijona lir. Med gradbenimi deli je treba posebej omeniti ona, ki se nanašajo na končno ureditev državnih poslopij, spadajočih pod upravo notranjega ministrstva, za katero je določen znesek 367.611 lir. Tem delom je med večjimi javnimi deli treba dodati dela na srednji soli na Vrtači, za katera je določen znesek 118.367 lir, dela za ureditev električnih napeljav v poslopju glavne pošte, za katera je določen znesek 241.000 lir, nadalje druga skupina del za ureditev in razširjenje gledališč in njim priključnih stavb, za katera je določen znesek 226.792 lir, dela za napravo vodnjaka v splošni bolnišnici v Ljubljani v znesku 126.593 lir, dela za preložitve in novo ureditev carinske poslovalnice v St. Vidu v Ljubljani v

znesku 49.900 lir, dela za ureditev in razširitev pokrajinske poljedelne šole v Mali Loki (2. skupina del) v znesku 67.410 lir, dela za dokončno ureditev cerkve sv. Martina v Metliki v znesku 63.100 lir ter končno dela za dokončno ureditev ambulancij v Črnomlju v znesku 52.000 lir.

Na področju melioracijskih del želimo opozoriti na drugo skupino sistemacijskih del v okolici Grosuplja v znesku 69.000 lir, sistematično okolice Dobrepolja (2. skupina del) v znesku 47.200 lir, ureditev področja Rakitne v znesku 45.000 lir ter potoka Klamfar v Črnomlju v znesku 26.000 lir. Druga dela manjšega pomena dopolnjujejo okvir teh melioracijskih del.

Glede cestnih del, ki spadajo v pristojnost avtonomne državne cestne ustanove (A. A. S. S.), za katera je določen znesek 5.100.000 lir, je treba omeniti dela za ureditev ceste Ljubljana-Skofljica. Glede cestnih del, ki spadajo v pristojnost Visokega komisarja, pa bo izdanih 1.642.540 lir, za vzdrževanje državnih cest, ki še niso izročene avtonomni državi cestni ustanovi, znesek 300.000 lir, za vzdrževanje pokrajinskih cest znesek 1.018.000 lir, za ureditev pokrajinskih cest 249.540 lir in za dela na občinskih cestah (zlasti na cesti Črnomelj-Kaplanica) znesek 60.000 lir.

V skupino zdravstvenih javnih del spada druga skupina del za dovršitev vodovoda v Orehoviči. Znesek 553.510 lir pa je določen za napeljavo elektrike, zlasti za elektrovođe Kočevje-Brezovica, ki ga bo napeljala Kranjska električna ustanova s podporo Visokega komisarja.

Pregled arktičnega bojišča

Ugledna italijanska zunanja politična revija »Relazioni Internazionali« je objavila v svoji zadnji številki zanimive poglede arktičnega bojišča in področja okoli Murmanska, ki ga tu podajamo tudi našim čitateljem:

Skraini severni odsek vzhodnega bojišča je povezan z življenjsko važnim vprašanjem nadaljnjega vodstva te vojne z ruske strani, vprašanje, ki v nekem smislu celo prehaja sedanjosti okoli konflikta. Zaradi tega so sovjetske oblasti že v zadnjih letih pred izbruhom vojne posvetile posebno skrb vsej murmanski pokrajini in vzhodni Kareliji, razvijajoč delavnost, ki je daleč prekašala neposredno važnost tega sorazmerno revnega in na periferiji odmaknjenega ozemlja, kjer so tudi življenjski pogoji zelo omejeni zaradi ostrotrati klime.

Skraini skandinavski sever teži proti norveški obali, zlasti, odkar so začeli na švedskem izkoriščati železo, ki je našlo svojo glavno izhodno luko v Narviku. Tako je nastala železnica, ki vodi z rudarskega področja Gällivare do norveške luke, medtem ko se na jugu končuje v Botniškem zalivu, v Luleu, drugi luki za železo. Tudi finski železniški sistem se prav namerno usmerja proti severni Švedski vse tja do Tornija, kjer se združuje s švedsko železniško mrežo. Iz tega poslednjega finskega središča v Botniškem zalivu vodi tudi edina finska arktična zveza, ki jo do Kemijervija predstavlja železnica, od katera se pri Rovaniemiju odcepi arktična cesta, ki po 531 km doseže finsko luko Petsamo. Ta cesta je pomenila največji doprinos obnovljene Finske za povzdignje arktičnega področja in ustreza pretežno gospodarskim potrebam, kakor tudi vse druge švedske in norveške železnice.

Nasprotno se je pri Sovjetski zvezi v gradnji arktičnih poti uveljavil strateški čimtelj. Navzlic izgubi Finske, ki se je po zrušenju carskega režima odločila od Rusije, je Sovjetska zveza podedovala od starega režima vztrajno ekspanzijsko smer proti severni Skandinaviji.

Caristična Rusija se je prvič pojavila na morju na negotoljubni obali Belega morja, v Arhangelsku, ki je od druge polovice 16. stoletja do ustanovitve Petrograda (1. 1703.) tvoril edino luko, ki jo je spajala z Evropo. Tudi potem, ko je Rusija dosegla obale Baltijskega in Črnega morja in se razširila v Sibirijo, je Arktični ocean pomenil za Rusijo še vedno edini svobodni pomorski izhod v svet izven območja delovanja sovražnih sil. Admiral Makarov je proti koncu 19. stoletja postal glasnik vrednotenosti arktičnih oporišč.

Razen teh skrbí pa je sovjetski režim povzel po carističnem tudi nekdanje težnje po nadzorovanju severne Skandinavije, za kar je bil glavni pogoj — strateško in gospodarsko izkoriščanje luke v Murmansku. Ta luka se mora namreč, zahvaliti

za svoj procvit blagodejnim učinkom morskikh tokov v zalivu, v katerem ni ledu, medtem ko je luka v Arhangelsku blokirana zaradi ledu najmanj pet mesecev na leto.

Proti koncu preteklega stoletja je bila v zalivu Kola zgrajena vojaška luka Aleksandrovska. Med svetovno vojno 1. 1914 do 1918 sta nemško ožročenje v Baltiku in turška sovražnost v Črnem morju in v Dardanelah prisilila Rusijo, da usmeri svoje zveze z zapadnimi zavezniki na arktično pota. In da bi se izognila zimski neuporabnosti Arhangelska, je že 1. 1915 naglo začela graditi železnico, ki naj bi povezovala fjord Kola, v katerem leži luka Murmanska, s Petrogradom, medtem ko je v samem zalivu zgradila novo pristanišče Murmanska. Železnica, dolga 1343 km, je bila speljana vzdolž Belega morja in jezera Onega, onkraj katerega se je združila z železnico Petrograd-Tihvin na postaji Zvanika. Proti koncu 1. 1916 so bila dela dokončana, vendar pa je železnica le malo časa koristila carističnemu odporu, kajti tedaj je bila Rusija že pred svojim notranjim zlomom.

Sovjeti so 1. 1923 povzeli komaj začeto delo carističnega režima, pri čemer sta jih v glavnem vodila dva temeljna smotara: prvi agresivnega značaja, čegar namen je bil, uveljaviti iz murmanskega področja odskočno oporišče za gospodarsko in vojaško penetracijo na Finsko in skandinavski sever, preko katerega naj bi se Rusija pojavila ob evropskih morjih; drugi zaščitnega značaja, ki je upošteval Murmanska kot izhodišče povezanosti z zunanjim svetom v primeru, če bi konflikt z Japonsko blokirali sibirsko obalo.

Tako je prva sovjetska petletka določala obsežna izboljšanja luke v Murmansku, ki je med tem postala važna izhodišča za izkoriščanje rudnega bogastva, ki se je tedaj komaj začelo na polotoku Kola. Z vedno bolj naraščajočim sovjetskim zanimanjem za premož na Spitzbergh je bila pristaniškemu gospodarstvu v Murmansku zagotovljena tudi precejšnja samopreskrba, železnica pa, ki jo je caristični režim zgradil v naglici, so Sovjeti utrdili zlasti z gradnjo novih mostov, a v zadnjih letih pred sedanjim konfliktom so jo tudi elektrificirali v pretežnem delu in postavili še drugi tir.

V drugi petletki, ki se je začela 1. 1933, so sklenili povežati to železnico tudi z železnico Arhangelsk-Vologda-Moskva ter s transsibirsko železnico in sicer z zgraditvijo zvezne železniške proge od murmanskega križišča Soroka preko Sunaka, Preseckaja (na železnici iz Arhangelska) in Kotlas, kjer se končuje odcep proge, ki je zvezana s transsibirsko železnico. S tem so se izognili popolni odvisnosti murmanske železniške proge od petrograjskega področja, ki se je zdelo preveč ranljivo v primeru vojne na zapadnem bojišču.

Ofenzivno ojačenje pristanišča v Mur-

mansku pa se je izvršilo predvsem s razširjenjem vojaške luke Aleksandrovske (Petrograda), kjer so sovjetske oblasti v zadnjih letih zgradile avtonomni bazen za podmornice, veliko pomorsko letalsko oporišče in vojaške ladjedelnice. Nevtalizacija kratke finske arktične obale, ki je bila Finski vsiljena v doropatskem miru 1. 1920, je odstranila nevarnost približno stoječe sovražne vojaške baze. Tako je mogla sovjetska mornarica iz svojega oporišča v Aleksandrovske vođe in ohraniti prosto plostvo po vsem Severnem morju. Ofenzivna organizacija proti zapadu pa se je izpolnila še z gradnjo številnih stranskih železnic priključenih na murmansko železnico, ki so bile zgrajene po večini po 1. 1937, zadnja med njimi pa v zvezi z določbami moskovskega miru iz leta 1940, ko je bila dopolnjena zveza iz Kendalakske preko Sale, odkoder je prešla na finsko ozemlje in se združila z železnico Kemijervi-Tornio.

Junija lanskega leta je bila že vsa vzhodna Karelija z murmanskim področjem opremljena z močnimi vojaškimi oporišči in strateškimi cestami, tako da je bilo mogoče samo na področju Murmanska našteti kakih 30 letališč.

Ko je izbruhnila vojna med državami osti in Sovjetsko zvezo (22. junija 1941) je murmansko področje postalo eden izmed najbolj kritičnih odsekov bojišča, zlasti, ko se je začela vedno bolj čutiti potreba po angleških in ameriških blokadah zaradi obrabe sovjetske vojske v poletni dobi. Finske in nemške čete so se pretekle jesen približale obali reke Lica, bolj proti jugu pa so dosegle kraj Kjestinki, železniško križišče, kjer se odcepi važna stranska proga murmanske železnice. Finska zasedba južnega dela dragocene prometne zveze ni imela že za posledico izolacijo Murmanska od ostale Rusije, to pa zaradi že omenjene in že dovršene zveze med Soroko in železnico na Arhangelsk.

Sovjetskim napadnim načrtom pa sta primanjkovala dva pogoja: izolacija Finske in Norveške. Poleg Finske je namreč tudi Nemčija posegla v obrambo severnega bojišča, medtem ko je nemška navzočnost na Norveškem predstavljala nepričakovano ogražanje prometa iz Murmanska in Arhangelska. Finsko-nemške napadne smeri na kopnem resno ogražajo murmansko železnico na področju Murmanska-Soroka, ki je že dolgo v akcijskem radiju finskih in nemških bombnikov. Razen tega bi se mogla finsko-nemška ponovna ofenziva razširiti do Belega morja in na ta način presekati v življenjskem delu murmanske železnice, obenem pa z letalskimi akcijami ogražati tudi Arhangelsk, ki je v zračni črti oddaljen od luke Kemi samo 300 km.

Istočasno prihajajo tudi ameriške dohane Sovjetski zvezi le z velikim beganjem po poti, ki iz kanadskih in severnoameriških luk doseže najprej grenlandsko in islarske vode, vključene v nemško blokado po celotni, nato pa Murmanska in Arhangelsk mimo Spitzbergov in Severnega rta. Na tej poti, po kateri traja plovidba iz Halifaxa v Murmanska najmanj 15 dni, naletujejo zavestne ladije na strahovite nemške napade, ki zalezujejo sovražne konvoje iz norveških oporišč Tromsø, Hamarfest, Varanger in Kirkenes ter iz finskih luk Petsamo in Linahamal. Navzlic močni spremljevi so nemške letalske in pomorske sile v zadnjih tehničnih resno ovirale severnoameriške konvoje z učinkovitimi napadi z dne 13. aprila in 2. maja t. l. Te letalske in pomorske operacije, ki so tesno povezane z letalsko ofenzivo proti luki Murmanska, predstavljajo neopomembnejše operacije v pomladni obnovi bojev na skrajnem severnem odseku bojišča.

Ruska vojska je skušala rešiti murmansko železnico s tem, da je začela ra bojišču ob reki Zvir svojo prvo pomladansko ofenzivo, ki pa so jo Finci odločno zadušili, medtem ko nadaljujejo se ofenzivna aktivnost sovjetskih čet pri Kjestinkih jasno kaže, kako se Moskva boji ogražanja, ki grozi s finsko-nemške bojne črte tudi severnemu delu murmanske železnice, ki predstavlja življenjsko prometno zvezo med Sovjetsko zvezo in zavezniki.

Gospodarske vesti

— Omejitve pošiljanja in prevoza živil na Hrvaškem. Da se onemogoči tihotapstvo z živil, je hrvaško trgovsko ministrstvo izdalo nove poostrene predpise o pošiljanju in prenašanju živil. V poštnih paketih smejo zasebniki iz lastnih zalog pošiljati največ 2 kg moke, 3 kg žita, 2 kg fižola, od ostalih živil, katerih prevoz ni prepovedan, pa do 1 kg, vendar tako, da zavoj ne sme presegati 5 kg in se sme tak zavoj poslati le trikrat na mesec, pošiljatelj pa mora predložiti potrdilo pristojnega občinskega urada, da so dotična živila njegova last. Pošiljanje mesa, slanin in mesnih izdelkov, masti, masla in olja v poštnih paketih pa je prepovedano. Drugačno pošiljanje živil z železnico ali drugimi prevoznimi sredstvi je prepovedano brez prevoznega dovoljenja, ki ga izda trgovsko ministrstvo. V prilogi se smejo prenašati enake količine, kakor so dovoljene za pakete, do skupne teže do največ 5 kg, vrhu tega pa največ 1 liter mleka in še po pol kg mesa, slanin ali mesnih proizvodov, masla, olja in masti, vendar do največ 3 kg. Večje količine se smejo prenašati samo s prevoznim dovoljenjem. Izjema velja za prodajalce, ki lahko s potrdilom občinskega urada prenašajo večje količine, namenjene za prodajo na trgu.

Po dolgotrajni mučni bolezni je poklical Vsemogočni k Sebi nad vse ljubljeno teto, gospodično

Jožefo Breznikar
dolgoletno šiviljo pri tvrdki Mikuš

Na zadnjo pot jo bomo spremili v petek, dne 22. t. m. ob 4. uri pop. iz Zal, kapele sv. Andreja na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, 20. maja 1942.

žaljujoča družina BREZNIKARJEVA
in ostalo sorodstvo.

Gospodarstvo

Trgovinski in valutni predpisi v priključenih ozemljih, s posebnim ozirom na Ljubljansko pokrajino

Ker so trgovinski promet in valutni predpisi, ki so z njim v zvezi, posebno v vojnem času zelo važni za gospodarstvo vsake države, je bilo že prva dni po zasedbi bivšega jugoslovanskega ozemlja po italijanskih četah poskrbljeno za njihovo ureditev. Najvažnejši ukrepi v tem smislu so Kr. dekret z zakonsko močjo z dne 30. IV. 1941 (št. 290) in Ducejeva razglasa z dne 24. IV. in 17. V. 1941. Podali bomo kratak pregled teh predpisov in se še posebej pomudili pri onih, ki se tičejo nove Ljubljanske pokrajine.

V splošnem moramo reči, da so bili na priključena ozemlja s potrebnimi dodatki razpisani predpisi, veljavni v Kraljevini Italiji, nanašajoč se na trgovinsko izmenjavo in valutni promet; posli, ki spadajo v Kraljevini v pristojnost ministrstva za izmenjavo in valute, so na omenjenih ozemljih poverjeni civilnim komisarjem (v Ljubljanski pokrajini Visokemu komisarju).

Predpisi o blagovnem prometu

Glede teh predpisov je treba pri omenjenih ozemljih razlikovati med izmenjavo s Kraljevino Italijo in Kraljevino Albanijo, kjer velja razen par izjem popolna prostost, ter med izmenjavo z ostalimi državami. V priključenih ozemljih je uvoz blaga iz tujih držav dopusten le po predhodnem dovoljenju pristojnega Visokega komisarja odnosno civilnih komisarjev. Isto velja za izvoz, ki pa je prepovedan za predmete, ki imajo zgodovinsko, umetniško ali arheološko vrednost.

Na priključena ozemlja so razširjene določbe, ki jih vsebujejo Kr. dekreti z dne 3. IX. 1941 (št. 882) in z dne 17. X. 1941 (št. 1320) o prepovedi izvoza dragocenosti (platine, zlata, srebra, dragih kamnov ali izdelkov, ki jih deloma vsebujejo). Izvoz teh predmetov mora izjemoma dovoliti le finančno ministrstvo v soglasju z ministrstvom za izmenjavo in valute.

Analogno določbam, ki so veljavne v Italiji, je dovoljen začasen uvoz dragocenosti v priključena ozemlja, če gre za izdelavo ali predelavo takih predmetov, na račun njihovega lastnika.

Za urejanje teh odnosov je ustanovljen pri Visokem komisarjatu za Ljubljansko pokrajino urad za izmenjavo in valute, ki je podrejen neposredno Visokemu komisarju. Prošnje za dovoljenje uvoza ali izvoza blaga iz ozemlja omenjene pokrajine morajo biti naslovljene na Visokega komisarja ter vložene pri ljubljanski Zbornici za trgovino in industrijo, ki poda svoje utemeljeno mnenje in jih opremlja s potrebnimi dokaznimi listinami.

V tej pokrajini je razen tega potrebno predhodno uvozno dovoljenje tudi za blaga, izvirajoča iz zaveznikih ali nevtralnih držav, ki so je ob zasedbi (11. IV. 1941) nahajalo v carinskih skladiščih pokrajine. Podobno dovoljenje se je zahtevalo za blago sovražnega izvora ali proizvodnje, ki je že dospevalo ali bilo na poti do 7. V. 1941.

Posebne določbe urejajo tudi izvoz lesa. Ljubljanska Zbornica za trgovino in industrijo izdeluje po zahtevanju uprave direkcije šum in ljubljanskega Poveljstva državne gozdne milice poseben izvozni načrt. Zbornica za trgovino izdaja tudi dovoljenja za izvoz; nanjo mora torej vsak interesent nasloviti zaedno prošnjo in dokazati, da je zadostil vsem predpisom, ki urejajo proizvodnjo in trgovino z lesom v pokrajini. Za ta izvoz je bilo potem določeno plačilo kontrolne pristojbine, ki je določena za razne vrste lesa, kakor: drva, neobdelan in polobdelan les, tramovi, deske in deščice za parkete.

Donos teh pristojbin se steka v sklad z gospodarsko ureditvijo v Ljubljanski pokrajini in služi za določitev osnov potrošnje gospodarskega življenja v tej pokrajini in jo izenači z ostalimi italijanskimi pokrajinami. Izvoz rastlinskih gorv in njih prodaja za izvoz pa sta prepovedana.

Končno pripomnimo še, da so posebni predpisi — na osnovi dogovora med Visokim komisarjem in med vodijama civilne uprave za Spodnje Stajersko in Korško — urejali promet nekaterih vrst blaga med bivšim jugoslovanskim ozemljem, ki so ga pozneje zasedle italijanske ali pa nemške čete. Ta dogovor, ki je veljal do 30. VI. 1941, ni bil več obveljal; ker so s 1. VII. istega leta stopili v veljavo na ozemljih, priključenih Italiji ali Nemčiji, prejšnji italijansko-nemški kompenzacijski dogovori.

Predpisi o valutnem prometu

Za normalni razvoj gospodarskega življenja se je takoj pokazal problem: določitev denarja, ki bi bil uspešno plačilno sredstvo za poravnavo plačil v tuzemstvu. S posebnimi odredbami pristojnih civilnih komisarjev je bila — v različnih pokrajinah bivše Jugoslavije, zasedenih po italijanski vojski — priznana kot zakonito plačilno sredstvo poler dinarja tudi lira; tečaj je bil določen na 30 lir za vsakih 100 din (te določbe so bile potrjene z razglasom Duceja z dne 24. IV. 1941).

Sedil je zakonski dekret z dne 2. VI. 1941 (št. 492), ki je odredil, da je edino zakonito plačilno sredstvo lira in da je tečaj izpremenjen na razmerje 38 lir za 100 din.

Ta izprememba je imela med drugim tudi ta namen, da je ta tečaj izravnila s tečajem, ki so jih postavile druge nasledstvene države na njim priključenih ozemljih. Hrvaška: 1 kuna 1 din; 1 kuna = 0,38 lire; Nemčija: 1 marka = 20 din, to je po din v tečaju 7.6336 za eno marko — 38.168 lire za 100 dinarjev.

Posebne važnosti so razen tega predpisi, ki določajo, da se morajo vrednostni papirji, ki jih je izdala bivša jugoslovanska država, ali je zanje jamčila, obvezno depozirati pri krajevnih bankah.

Trgovina s tujimi valutami in kakršnikoli obliki, z vrednostnimi papirji in vrednotami, glasečimi se na tujo valuto, je bila urejena tako, da je — v priključenih ozemljih — poverjena izključno Državnemu zavodu za izmenjavo in inozemstvom, ki jo je izvrševal s pomočjo zavoda Banca d'Italia ali kreditnih zavodov, ki bi jih Najvišje vodstvo, sporazumno z ministrstvom za izmenjavo in valute za pooblastilo.

V prometu s tujimi državami (vse razen Kraljevine Italije in Albanije) je izvoz in uvoz valut urejen z naslednjimi predpisi:

a) vsak izvoz tuje valute (bankovci državnih bank, bančne nakaznice, čeki in sploh vse vrste vrednostnih papirjev, glasečih se na tujo valuto), je brez odobritve pristojnega Visokega odnosno Civilnega komisarja prepovedan;

b) uvoz italijanskih in albanskih bankovcev je dovoljen samo do zneska 250 lir (kasneje zvišano na 400 lir) odnosno 60 albanskih frankov; tudi izvoz je dovoljen do iste višine;

c) uvoz čekov, bančnih nakaznic ali kakršnih koli kreditnih vrednostnih papirjev (izvzemši državne vrednostne papirje in delnice ter obveznice), ki se glase na Italijansko ali albansko valuto je dovoljen samo po odobritvi pristojnega Visokega odnosno Civilnega komisarja. Isto velja tudi za izvoz teh efektov v inozemstvo;

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. Armadnega Zbora

Sključujoč se za razglas z dne 24. aprila 1942-XX

objavljata:

V noči na 14. t. m. so v kraju Sv. Rok pri St. Vidu vstopili v stanovanje nekoga slovenskega državljana komunisti in ga umorili s tremi vbodi ter odpeljali oba sinova žrtve.

Isto noč so komunisti v Stični vdrl v stanovanje neke slovenske ženske in nekoga slovenskega moža ter ju umorili s strelji iz pištole.

Vsmislu proglasa z dne 24. aprila t. l. in ker je potekel predpisani rok, ne da bi se odkrili povzročitelji zločinov, je bila odredjena ustrelitev 5 oseb, ki za gotovo krive terorističnega in komunističnega delovanja. Ustreljene so bile 17. t. m. ob 6.30.

Ljubljana, 20. maja 1942-XX.

General Poveljnik Visoki komisar
XI. Armadnega zbora za Ljublj. pokrajino
Mario Robotti Emilio Graziosi

d) uvoz in izvoz državnih vrednostnih papirjev ali delniških in oblikacijskih vrednostnih papirjev vsake vrste, glasečih se na kakršnokoli valuto, iz inozemstva in v inozemstvo, je dovoljen samo po odobritvi Visokega odnosno Civilnega komisarjev. V primeru uvoza vrednostnih papirjev ali vrednosti, navedenih pod točko d), v priključenih pokrajinah morajo biti zadevne pošiljke poslone preko zavoda Banca d'Italia ali preko ena izmed pooblaščenih bank; pri teh zavodih bodo potem vrednostni papirji ali druge vrednote stavljeni na razpolago osebam, bivajočim v Italiji, Albaniji ali priključenih pokrajinah. Odobritev ni potrebna, če se nakazilo izvrši v korist osebam, ki bivajo v pokrajini, ki niso zgornj našete.

Kar se tiče valute ureditve trgovskega prometa pripominjamo, da mora za plačilo blaga, ki prihaja iz pokrajin, s katerimi so sklenjene kompenzacijske pogodbe in ki je uvoženo na osnovi dovoljenj civilnih komisarjev, uvoznik — ob zapadlosti plačila — vplačati znesek v italijanskih lirah pri pristojni podružnici zavoda Banca d'Italia kot blagajni Državnega zavoda za izmenjavo in inozemstvom. Obenem z odobritvijo uvoza blaga v priključena ozemlja, so določeni tudi pogoji o obliki in načinu plačila.

Ljubljanska pokrajina

Ob zasedbi so bila plačila iz slovenskega priključenega ozemlja v omenje bivše Jugoslavije, ki jih ni zasedla Italijanska vojska, odložena. Tako je bilo odredeno vplačilo ustrežajočih zneskov od strani dolžnikov (pravnih ali fizičnih oseb) v Hranilnico ljubljanske pokrajine z vpisom na poseben račun v korist upnika, s katerim pa le-ta ne more razpolagati brez posebnega dovoljenja Visokega komisarja.

Izjema je bila napravljena samo za denarno ureditev blagovnega prometa med ozemljem, zasedenim po Italijanski vojski (Ljubljanska pokrajina) in med ozemljem zasedenim po nemških četah (Spodnja Stajerska in Korška), ki vsebuje, z ozirom na že omenjeni sporazum, podrobne predpise v skladu s splošnimi določili sedaj veljavne italijansko-nemške kompenzacijske pogodbe. Kreditna zavoda, ki jim je bila poverjena ureditev potrebnih poslov, sta bila zavod Banca d'Italia, podružnica v Ljubljani, in dunajska Länderbank, podružnica v Mariboru.

Končno bi bilo pripomniti, da je bila menjava jugoslovanske valute v lire v Ljubljanski pokrajini poverjena zavodu Banca d'Italia, za odločitev v morebitnih spornih vprašanjih, ki bi se mogla pojaviti, pa je bila na sedežu menjave po Visokemu komisarju (dekret z dne 18. 6. 1941., št. 28) imenovana posebna komisija, ki so jo sestavljali zastopnik finančnega ministrstva, zastopnik zavoda Banca d'Italia in predsednik Zveze kreditnih in zavarovalnih društev.

Iz vsega navedenega torej izhaja, da so nove pokrajine, ki že tvorijo del celotnega italijanskega gospodarstva, tudi na denarnem in gospodarsko-prometnem področju, pripravljene na najbolj krepko in plodno delavnost v življenjskem prostoru, ki ga bo gotova zmaga podelila fašistični Italiji.

Guido Fucito.

Nemška poštna milica

Berlin, 20. maja. s Z. dekretom poštne ministrstva se organizira na novi osnovi sedanja poštna policijska služba, ki bo od sedaj poverjena narodnosocialističnim zaščitnim oddelkom. Poštni miličniki bodo imeli posebne uniforme. Poveljništvo poštnih milic je prevzel general Berger.

Turčija nekdanj in danes

Med vsemi evropskimi nevtalnimi državami stoji v poslednjih letih v ospredju zanimanja Turčija. Posebno v sedanjem zaletu pred vseh svetovnih oči vsega sveta ponovno obravna k temu skrajnemu južno-vzhodnemu kotičku Evrope.

Pred prvo svetovno vojno je uživala Turčija žalosten sloves evropskega »bolnišča«. Stoletja dolgo je ta bolnik počasi hiral in za časa dolge vladavine Abdul Hamida II. (1876—1909), ki je pač po pravici nosil naslov »Prokletega Abdulca«, je že vse kazalo, da ne more prav nič več ohraniti pri življenju teško bolno Turčijo. Pokrajina za pokrajino je odpadala in po sultanovi smrti se je ta proces razpadanja nekdanj tako močnega osmanskega carstva še pospešil. Leta 1911 si je Italija drzno in hrabro osvojila Tripolis in v nato sledečih balkanskih vojnah so l. 1912 Srbi, Grki in Bolgari tako odločilno potolkli turško vojsko, da so jo malodane izrinili iz Evrope. Sicer si je res Turčija v naslednjih letih z bolgarsko pomočjo ponovno osvojila Drinopolj (Adrianopol), toda konec prve svetovne vojne je bil za Turčijo še poraznejši. Kljub njenim velikim zmagom nad Anglijo in Francijo v dardaneljskih borbah se je leta 1918. popolnoma zrušilo turško carstvo in Angliji in Franciji so jo oropali Sirije, Palestine in Arabije. Celo Carigrad je bil zaseden in Turkom, ni preostajalo nič drugega kakor majhen kotiček v Evropi in Mala Azija, toda celo ti dve stali pod stalno grožnjo prevlade Italije in Grčije.

L. 1918. je bila Turčija popolnoma pri tleh. Vse je kazalo, da so temu bolniku končno že šeste ure. Vendar je že dalj časa vrel v turškem narodu in obstojala so mnoga znamenja, ki so nakazovala novo narodno prebujenje. Duša tega novega narodnega vstajenja pa je bil mož, ki ga zgodovina po pravici nazivlje kot ustvarjalca novega modernega sveta — Mustafa Kemal Paša Ataturk, kakor ga je pozneje nazival njegov narod. L. 1922 je Kemal prejel grške zavajevalce nazaj v morje in se je obenem uspešno uprl zavzetim okupatorskim četam v Carigradu. Zadnji Sultan Mohamed VI. je moral zbežati na angleško križarko »Malajot«, ki ga je prepeljala na Malto. Proglasila je bila republika s Kemalom kot predsednikom na čelu, med tem ko je Ismet Inönü, sedanjí predsednik, sestavljal prvo vlado.

S tem dalekosežnim preobratom pa se je pričela bliskovita reformacija. V teku par kratkih let je islam izgubil privilegije edine državne vere in z novim zakonom je bila odstranjena vsaka vez med vero in ostalimi javnimi zadevami, vez, ki je doslej tako ovirala vsak razvoj narodnega, političnega, gospodarskega in socialnega razvoja. Vera je postala čisto zasebna zadeva vsakega posameznika. Fes je bil odpravljen in celo arabica pisava je bila zamenjana z latinico, obenem pa je bilo prepovedano množično ženstvo. Ženske so pričele hoditi odkrite, brez tenčic, in doblje so celo pravico glasovanja. V vseh pogledih, bodisi zakonskih ali socialnih, gospodarskih ali političnih, je bila uvedena enakopravnost med oboima spoloma.

Te reforme so bile izvedene tako bliskovito in tako hitro, da je po njih uvedbi sledilo splošno narodno pomirjenje in protestni glasovi, ki so prihajali od starih, turških konzervativcev, sploh niso prišli do izraza in so zamrli v splošnem navdušenju za novo prerojeno Turčijo. Najpomembnejšim Staroturkom pa je bila dana prilika, da izpremenijo svoje mišljenje. Najdramatičnejše zagovornike starega reda se Kemal ni obotavljal izročiti krivnikom, kajti njemu se je mudilo in ni smel izgubljati stoletja zamujenega časa v brezplodnih borbah s temi trdovratnimi nazadnjaki.

Vendar kljub tem posameznim odporom, katerim se ne more izogniti nobena, kaj šele tako dalekosežna revolucija, je vse dajalo videz stalnosti tega splošnega narodovega prebujanja. Prvič v svoji zgodovini je Turčija bila zares homogeni dežela.

Radi kompaktnosti njenega ozemlja in njenega prebivalstva je današnja Turčija mnogo močnejša kakor Turčija za časa močnih sultanov. To vse je pa delo samo dveh mož-vojakov Kemala in njegovega poročnika İnönija, ki je ob Kemalovi smrti 1938 prevzel tudi predsedstvo republike. Toda ta dva vojaka sta po zmagi nad Grki uvedla l. 1922 v deželi režim mira, dela in reform. Tudi zunanje-politično si je Turčija z dneva v dan zboljševala svoj zavezo mednarodni položaj. Po popolnem uničenju komunistične ideologije je navezala Turčija celo s Sovjetsko Rusijo prijateljske sosedne odnose in 1930 je sklenila celo s svojo staro sovražnico Grčijo prijateljsko pogodbo. 1934 se je Turčija z Grčijo, bivšo Jugoslavijo in Rumunijo združila v Balkanski zvezo. 1937 pa se je s saadabaskim paktom tesno povezala s Iranom, Irakom

in Afganistanom ter sklenila s njimi nenapadalne pogodbe. Po neuspehi večtedenskih moskovskih pogajanjih je 19. oktobra 1939 sklenila Turčija trzovezo z Anglijo in Francijo, vendar s posebnim dodatkom, da ni obvezna v nobenem slučaju izpolniti svojih obveznosti napram obeh partnerjem, če bi jo to lahko dovedlo do oboroženega spora s Sovjetsko Rusijo. Lani pa je Turčija sklenila tudi važni pogodbi z Nemčijo in Bolgarijo, ki sta privedli do pomirjenja na Balkanu.

Čeravno je Turčija vsa leta zasledovala le mirovne cilje in zahtevala od obeh vojačih se taborov samo spoštovanje njene nevtalnosti, se je vendar vedno dobro zave-

dala, da si lahko ohrani svoj položaj le s mečem in da ji tudi samo meč lahko zadržati nadaljnji mirni razvoj.

Turška mornarica se vsa zadnja leta preureja. Največja ladja je bojna križarka »Yavuz«, ki se je v prvi svetovni vojni pod nemško zastavo in imenom »Goeben« proslavila v morskih bitkah. Razen te šteje turška mornarica še dve križarki, nekoliko rušilec in podmornice in večje število manjših in pomožnih vojnihih ladij. Tudi turško letalstvo je bilo šele pred sedanjo svetovno vojno temeljito reorganizirano. V zadnjih letih je bilo turško letalstvo ojačeno z najmodernejšimi nemškimi, angleškimi, ameriškimi in celo poljskimi letali. Letal prve boje vrste ima danes Turčija že preko 1000, še večje pa je število pomožnih letal in letal druge boje vrste.

Zaposlenost na Dolenjskem in v Beli Krajini

Novo mesto, 19. maja
Poslovna Zgodovina za socialno zavarovanje v Novem mestu deluje na širokem področju. Pod njen delokrog spada poleg Dolenjskega še vsa Bela Krajina. Območje je razdeljeno na zdravniška okrožja, ki imajo svoje sedeže v Črnomlju, Metliki, Novem mestu, Trebnju, Dol. Toplicah, Žužemberku, Mokronogu, Kostanjevici in St. Jerneju. Delovanje poslovne daje pregledno sliko o zaposlenosti in zdravstvenih razmerah dolenjskega in belokranjskega delavstva.

Konec meseca aprila je bilo pri zavodu zavarovanih 5083 oseb, od tega približno 25% žensk, dočim znaša povprečno število zavarovancev 2876. V primeri z mesecem marcem v katerem je bilo povprečno zavarovanih 2718 oseb, je torej število zavarovancev znatno poraslo. Posebno viden je porast zavarovancev v lesni in gozdni in distribuirni, v gradbeni stroki in pri javnih delih, kjer je bilo precejšnje število delavstva na novo zaposlenega pri sečnji gozdov, večjih cestnih delih, gradnji suhokrajinskega vodovoda in manjših vodovodov v Beli Krajini, razni melioraciji ter železniških delih. V ostalih strokah pa je ostalo stanje zaposlenosti skoraj neizpremenjeno.

Krmiljenje in oskrbovanje malih živali

Vedno več zavarovancev - Zadovoljivo zdravstveno stanje

Z rezo zajcev in kokoši se dandane ukvarjajo tudi meščanske družine, ki tega posla niso posebno vajene. Zato jim bo nekaj besed o krmiljenju in oskrbovanju malih živali gotovo koristilo. V »Maleri« gospodarju piše Dragotin Kosem o tem naslednje:

Temelj uspešne reje je snaga. Te ne do-sežemo, če le vsak teden ali celo samo vsa mesec črnažimo kunčice in hlevčke, nego moramo redno vsak dan storiti, kar nam je največ mogoče, da ohranimo prostore, kjer imamo živali, v redu in v najlepši snagi.

Poglaviti pogoj, da sploh vzdržujemo snago, so pravilno zgrajeni hlevčki. Tu je površnost najbolj maščuje. Zasilo ali neprimerno zgrajeni hlevčki povzročajo dnevno nevojbo in onemogočajo, da bi živali redno in zadostno oskrbovali. Ni pa še dovolj, da imamo pravilno zgrajene hlevčke, temveč moramo paziti vedno, da popravimo vsako okvaro, brž ko nastane. Če se vrata slabo zapirajo, tedaj smo nevoljni, kadar koli imamo s pokvarjenimi vratci opravka. Mnogo enostavnejše in ceneje je, če jih popravimo takoj, še preden smo se jezili in še preden se je škoda povečala. Če nam kje zamaka, telaj hitro uredimo, da se ne pokvari vse in živali ne zbole. Malenkost je, popraviti razpoko na strehi, a težavno je, če je streha že čisto pokvarjena in so lesene stene zvite zaradi neprestane moče. Takih primerov, ki dokazujejo, da je najprimernejše in najceneje, če vsako poškodbo popravimo nemudoma, lahko naštejemo polno.

Prav tako je s snajenjem. Če znamo le redko, tedaj imamo naenkrat polno dela, ki gr težavno opravimo in ga čisto odlagamo, s čimer zaidemo v še večjo zagnatost. Živali pa nam rade bolevaljo, kar nas potiska v nove in vedno večje nepravilnosti.

Najlažje opravilo vsak dan najpotrebnejše, če določimo, da pri tistem dnevnem krmiljenju, ob katerem imamo največ časa, opravimo tudi potrebno snajenje. Navadno razpolagamo s časom pri opoidanskem ali večernem krmiljenju. Takrat te reje krmilimo z metlico v roki in z drugimi pripravami pri roki. Ko odpreme hlevček, ga najprej pometemo, prestržemo v primerno posodo odpadke in drugo nesnago in šele nato pokladamo živalim krmo. Če nikakor nimamo časa, da bi temeljito pometli in izbrskali navlako, tedaj vsaj pometemo vse v kot in sicer vsak dan v isti.

Neprestano narašča število zavarovancev v občinskih podjetjih, ki so posebno v zadnjih mesecih izdatno povečala število svojega osebja. Niso pa vračunani v tej statistiki podatki za rudarstvo. Na področju novomeške poslovne daje delujejo trije rudniki, čijih delavstvo pa je zavarovano pri Bratovski skladnici.

Zdravstveno stanje dolenjskega in belokranjskega delavstva, za katerega sliabito razen devet zdravniških okrožij še protituberkulozni dispanzerji v Novem mestu, Črnomlju in Metliki, se je znatno zboljšalo. Dočim je znašal v marcu oltostek obolelega delavstva 2,61, je dosegel v aprilu 2,36 in je iskalo zdravniško pomoč le 68 zavarovancev. V primeri z ostalimi kraji Ljubljanske pokrajine je odstotek obolelega delavstva na Dolenjskem in Beli Krajini daleko najnižji, kar dokazuje dobro urejeno zdravstveno službo in splošno povoljno zdravstveno stanje delavstva.

Največje število delavstva je zaposlenega na področju novomeškega zdravstvenega okoliša, kateremu sledita črnomeljski in metliški okoliša, dočim je že vse za njega mesece zabeleženo najmanjše število zavarovancev v Kostanjevici in St. Jerneju, kjer ni nobene industrije in večjih podjetij.

S tem živali navajamo na trebljenje v kotu, kar nam dnevno oskrbovanje olajša.

Dnevno snajenje kunčice ima še drugačen pomen. Čital sem v tujih strokovnih spisih, da se povzročitelji kokcidioze razvijajo v kunčjih odpadkih šele, ko odpadki dozore, ko sto stari dva ali več dni. Če torej dnevnost čistimo kunčnice, tedaj smo odstranili blato, še preden so se v njem razvijali povzročitelji kokcidioze in prenos bolezni smo omejili na najmanjšo možnost. Zlasti v kletkah za mladič je to izrednega pomena, saj tako mladiči ne verjame boleznim ne morejo dobiti, če odpadke samice sproti odstranjujemo. In sploh se najrazličnejše bolezni od driske do garij pojavljajo predvsem šele v zvezi z dozorevanjem odpadkov, ki katerih se šele tedaj razpasejo vseomogoči paraziti. Dnevno snajenje torej ni samo vprašanje estetike, nego poglaviti pogoj higiene.

Prav enako je s oskrbovanjem kokoši odtosno kokošnjaka. Če imamo pravilno zgrajenega, bomo lahko vsak dan odstranili odpadke in pregrabili tekalščice, kolikor je manjši in peščeno. Tako bomo preprečili, da nam kokoši ne bodo v veliki meri ogrožali parazitih.

Vse to v drugi vrsti pomeni, da moramo imeti le toliko živali, kolikor jih lahko oskrbujemo. Prehrana in oskrba sta osnovi uspeha. Če imamo več živali, tedaj moramo razpolagati s časom ali se mora oskrbovanju posvetiti vsa družina.

Iz Dolenjskih Toplic

Dol. Toplice, 17. maja
V naše zdravilišče polagoma prihajajo kopalski gostje. Dolenjske Toplice so kaj primeren kraj za pomirjenje razdraženih živcev. Zdravilne termalne kopeli in slikovita pomladanska narava z življenjem mladim pomladnim listjem in cvetjem na vsakogar blagodejno vpliva. Za kopalske goste je vse pripravljeno za udobno bivanje. Tudi prehrana tako v kopalski restavraciji kakor po drugih gostilnah je primerna in zadostna. Kopalski gostje, ki prihajajo v zdravilišče, naj ne pozabijo vzeti s seboj potrebnih živilskih izkaznic.

Dolenjske Toplice so poleg šmarjeških edino zdravilišče z zdravilno termalno vodo v Ljubljanski pokrajini. S prav dobrim

uspehom zdravi termalno razvnetost sklepov in mišic vseh vrst, protin, bolezní živčnega sistema (nevralgijo in nevritiko), išias kakor tudi splošno oslabelost živcev. Dalje ženske bolezni, razna vnetja in njih posledice, težave v prehodnem času, kronične eksudate kosti in zmečkanin, sklerotične težave in prezgodnjo ostarlost, kronične, nenalezljive kožne bolezni, organske in nevrozne motnje srca in krvnega obtoka v kompenziranim stanju, kataralčno stanje raznih sluznic itd. Priporoča se tudi rekonvalescenca po hudih boleznih in operacijah.

Behacelj je padel divjakom v roke. Privetilo so ga na drog in zaplesali divji bojni ples okrog kotla, ki je vrel na ognju. Na zadnje je skočil poglavar z velikim nožem k Behacelju in zavpil v jeziku domačinov: »Umreti moraš!«

»Oprežite,« je začel Behacelj, »res nimam nobenega pojma, kaj nameravate z mano! Ali imate morda kakšen slovar pri roki?«

SPORT

Ostali so še trije

Naslov prvaka Italije v nogometu pojde bodisi v Romo — ali pa v Torino ali Venezio

O zadnji prvenstveni nedelji na zelenem polju v Italiji smo marsikaj zapisali že pred dvema dnevmi, pa vendar bi bilo po podrobnejših virih najti še marsikaj zanimivega iz tega kola, ki je bilo peto pred zaključkom in pred ono nedeljo, ko bomo vedeli, kam pojde naslov nogometnega prvaka Italije.

Kakor že ugotovljeno, se je splošna slika v prvenstvu od zadnje nedelje nekoliko razbistrila, in sicer v toliko, da so namesto štirih ožjih kandidatov, ostali še trije, od katerih ima eden posebno ugodno stališče, da bo dosegel končni cilj, ostala dva pa se samo še na papirju držita njegove višine, pa bosta morala v naslednjih tedajh bržkone tudi odnehati. Možta, o katerih govorimo, so Roma, Torino in Venezia.

Enajstotica iz Rome — ona, ki ji vsi prorokujejo končno zmago — je zadnjo nedeljo še enkrat dokazala vso resno voljo, da hoče priti tja in je v tekmi z Ligorio zabeležila 7 golov v svojo korist, pri čemer ni sama prešla niti enega. Kljub temu pa ji ni uspelo, da bi se bila otresla Torina, ki je v tej zadnji tekmi poravnal račune z enim izmed nevarnih nasprotnikov, kolikor so mu zastavljali pot proti vrhu. Tesno ob Romi nadaljuje še zmerom svojo borbo za najboljšo mesto v tabeli in ima še zmerom vse možnosti, da se dokopje do prvenstvene slave, kar velja tudi za Venezio, ki je sicer teže kakor so splošno računali, pa vendar s popolnim uspehom opravila s Fiorentino.

V splošni živahnosti zadnjih nedelj se je zdaj naenkrat z najboljšimi strani pokazal tudi Lazio, ki je šel v Genovo in izločil to zelo močno ekipo iz nadaljnje konkurence za najvišnja mesta. Drugo romsko moštvo je pokazalo to pot izredne vrline in strokovnjaki so že začeli ugibati, ali ne bo celo nevarno preveč in morda povzročilo nepričakovane sitnosti tudi Romi, s katero se mora pomeriti prihodnja nedelja.

V ostalih srečanjih je šlo vse gladko in brez velikih pretresljajev. Zmaga Napoli ja nad Modeno in remis Triestina v Bergamu nista prav nič spremenila na tem, da sta Napoli in Modena še obsojena na odhod v nižjo divizijo, Triestina in Atalanta pa ostaneta na svojih mestih v zlati sredini. Visoke razlike v golih, ki so šle to nedeljo v breme Livorna v Bologni in Ambrosiane v dvoboju s turinskimi Juventusom so marsikoga začudile, imajo pa v ostalem malo pomena, ker gre sezona h kraju in so vsa vidnejša mesta bolj ali manj že razdeljena.

Prvenstvena razpredelnica v diviziji A pa je do prihodnje nedelje takale:

Nogometni izidi

Med obilico najnovejših nogometnih izidov po svetu so nam zaenkrat na razpolago rezultati raznih prvenstvenih in prijateljskih tekem, ki so jih igrali po Štajerskem. Med njimi bi bilo vredno zabeležiti tole:

Marioborski Rapid je v tekmi za točke porazil moštvo Grazer SC s 4:1 (2:1). Domačini so se v tej tekmi pokazali izredno razpoloženi in so zasluženo zmagali tako visoko. Najbolj uspešen med njim je bil neki Krainer, ki je sam zabil vse štiri gole. Na tekmi je bilo 900 gledalcev.

Zbirka dokumentov

o evropskem konfliktu
Rim, 20. maja. Agencija »La Corrispondenza« poroča, da je družba »Unione Editoriale d'Italia«, ki ima svoj sedež v Rimu, začela objavljati zbirko zvezkov pod skupnim naslovom: »Evropski konflikt v luči najvažnejših političnih, diplomatskih in vojaških dokumentov«. Doslej so v tej zbirki izšli že trije zvezki, katerih prvi je posvečen pojavom pred konfliktom, drugi obdobju, ki ga označuje naslov »Od moskovskega pakta do poljskega poraza«, tretji pa je ves posvečen vojni na severu. V kratkem bodo izšli še nadaljnji trije zvezki, in sicer pod naslovi »Vojna v Franciji«, »Italijanski poseg v vojno« in »Druga vojna zima«. V vsakem zvezku je polno slik in zemljevidov.

Obnovite naročnino!

Roma	26	13	9	4	44	20	35
Torino	26	14	7	5	47	33	35
Venezia	26	13	7	6	33	20	33
Genova	26	10	10	6	43	31	30
Lazio	26	11	8	7	45	33	30
Bologna	26	12	4	10	46	30	28
Juventus	26	11	6	9	42	34	28
Milano	26	10	6	10	49	43	26
Triestina	26	7	12	7	25	27	26
Florentina	26	9	5	12	46	44	23
Ambrosiana	26	7	9	10	27	37	23
Atalanta	26	8	6	12	30	34	22
Liguria	26	8	6	12	36	53	22
Livorno	26	8	6	12	31	50	22
Napoli	26	5	7	14	25	46	17
Modena	26	5	6	15	19	53	16

Med nižjimi tekmi

Najvažnejše srečanje iz divizije B, kjer vodi še nekaj tedaj enajstotica Barija, je bilo glede na to, da je bilo to moštvo zadnjo nedeljo prosto, v Brescii med do tedaj drugo plasirano Padovo in ne mnogo slabšim domačim nasprotnikom. To se je videlo ves čas tekme, v kateri je do prve polovice sploh vodila Padova, potem pa so domačini izrazili in vse je že kazalo, da bo ostalo pri delitvi izkupička. Štiri minute pred koncem pa je eden domačih napadalec izrazil neodločnost nasprotnega vratarja, ki je zunaj vrat poskakoval in se lovil za žogo, ter potisnil umje v prazno mrežo. Ta ponižni zgoditek je odločil tekmo v korist Brescie, imel pa je še hujšo posledico, saj je moštvo Padove zaradi njega zdrsnilo s dobrega drugega mesta na komaj trajno tretje mesto v tabeli. Od ostalih dvobojev iz te serije bi bilo še enkrat omeniti poraz Fiumane, ki ga je na svojem igrišču doživela v tekmi s Savono in si tako spet občutno poslabšala račune, da bo drugo sezono lahko še dalje igrala v tej družbi.

Nekaj podrobnosti o razvoju tekmovalja v diviziji B kaže, tudi prvenstvena tabela, in sicer:

Bari	26	15	7	4	35	21	37
Vicenza	26	12	11	3	41	12	35
Padova	26	14	6	6	41	18	34
Pescara	26	14	6	6	38	21	34
Brescia	26	13	7	6	46	25	33
Novara	26	13	6	7	36	19	32
Pisa	26	12	4	10	38	45	28
Spezia	26	11	5	10	40	30	27
Alessandria	26	11	5	10	30	34	27
Pro Patria	26	9	7	10	30	29	25
Savona	26	10	4	12	33	33	24
Fanfulla	26	10	4	12	34	35	24
Udinese	26	9	6	11	23	32	24
Siena	26	9	4	13	31	34	22
Reggiana	26	5	9	12	17	32	19
Fiumana	26	6	5	15	36	45	17
Prato	26	5	7	14	20	48	17
Lucchese	26	3	3	20	17	73	9

V Celju je gostovalo moštvo iz Leibnitsa in je tekma med oboima ostala remis ter brez gola. Igra ni bila posebno razvnetna, vendar je vse bolj kazala na zmago domačinov, ki pa so zadnji čas nekoliko preuredili svoje vrste, toda ne posebno uspešno.

Nogometno moštvo Zeleničarja iz Mariobona je gosposvalo v Gradcu proti ekipi GSV in tudi ta tekma se je končala brez gola na obeh straneh. Tudi v tej igri so bili Marioborčani očito boljše, vendar pa v napadalni vrsti niso imeli nikogar, ki bi bil znal izkoristiti razne zrele situacije.

KULTURNI PREGLED

Kirurgovo življenje

Po uspehu, ki ga je imela poklicna izpoved italijanskega kirurga Andrea Majocchi v izvirniku in v številnih prevodih, smo dobili to knjigo tudi v slovenski izdaji (Andrea Majocchi, *Kirurgovo življenje*, Iz italijanske prevredel Mirko Javornik. »Naša knjiga« št. 9. Ljudska knjigarna v Ljubljani, 264 str., 89).

Andrea Majocchi je profesor kirurgije na milanski univerzi Potekel je iz rodbine podeželskega zdravnika, ki je postal žrtve poklica. Z vnetim študijem in s požrtvovalno ljubeznijo do zdravniškega udejstvovanja se je Andrea Majocchi povzpela med najuglednejše kirurge v Italiji. Knjiga, ki jo je pisal o svojem življenju, je dokument močnega razuma medicinskih ved, zlasti še kirurgije, v prvi polovici našega stoletja. Posebej nas seznanja s kirurgijo v Italiji za časa Luigija Mangiagalli, Attilia Ferrija in drugih vodilnih strokovnjakov; prav iz njihovih izkušenj rok je Majocchi sprejel izročila italijanske kirurgije. Knjiga nam prikazuje v okviru avtobiografije znanstveni razvoj in poklicno življenje veljavnega strokovnjaka, ki mu je zaupana največja umetnost v medicinskih vedih: umetnost operativnih posegov v človeško telo.

Taki spisi predstavljateljev važnih poklicev niso redki in v večini primerov so celo nevsakdanje zanimivi. Ta ali oni se bo ob Majocchiju spomnil spominov Axela Muntheja (»Mont S. Michele«), ki pa jim nekateri očita preveliko zmes »resnice in domišljije«, kdo drug pa bo pomislil na C. L. Schleicha spomine srečnega zdravnika (»Besomte Vergangenheit«), Iz drugih poklicev

primerja jo nekateri z Majocchijevo knjigo »Advokatovo življenje« delo bratov Pierluigija in Ettorea Erizza. Knjige te vrste imajo, kakor se ume ob sebi, osebno noto, saj govore v prvi osebi, zaradi tega kažejo dobre in slabe strani memoarskih spisov. Toda če naletimo v spominih javnih delavcev le prepogosto na pretirano poveljevanje njihove lastne osebe, lastnih zaslug in nazorov in če se brez truda dotipljemo k poglaviti tendenci takega spisa: k pišečevemu samozagovoru, je s spomini znanstvenikov nekoliko drugače. Vsek pravi znanstvenik stremi po čim večji objektivnosti in ostaja tudi v lastnih spominih vsaj do neke mere zvest temu načelu, ki ima v novejšem času na drugih področjih toliko nasprotnikov. Znanstvenik se največkrat zaveda resnice, ki jo poudarja na nekem mestu Kretschmer: »Življenje ima velik diih in ne pozna naših majhnih zgodovinskih razdobij, kulturnih individualnosti in individualnosti sploh. Predvsem pa ne ve ničesar o nobenem »jaz«. Globlji pogledi v življenje in pravičen odnos nasproti znanemu in neznanemu v znanosti store znanstveniki skromnega. Iz skromnosti nastajajo večja in trajnejša dela kakor iz napihnjene osebnosti in nekritičnega napuha. Če imajo znanstveniki kaj literarne nadarjenosti, ki jim olajšuje pravilno in učinkovito izražanje misli, so njihovi spomini ne le zanimivejši, marveč tudi pomembnejši od spominov prenekatere podrejene figure na prizorišču zgodovinskih procesov.

Prof. Andrea Majocchi kaže presenetljivo skromnost, skoraj bi dejal »znanstvenost,

ki mu določa stališče nasproti pisanju takih osebni izpovedi. Treba je samo prebrati uvodno besedo in se spomniti, kako trka časi na šibke prsi svojega »jaz« kakšen lokalni patriot ali domišljavi komentator neznanstvenih pojavov in dogodkov. »Napisal sem jih,« pravi Majocchi o svojih zdravniških spominih, »prav za prav za svojega sina, ki se uči zdravilstva in kateremu bi za spomin nase le rad zapustil odkritorsko moralno oporoko.« In ob koncu: »Če bo kateri prijatelj potrpel toliko, da jih bo prebral, potem pa ugotovil, da ni valjalo, naj pač odpusti.« Tak ton se oglašja bolj poredkoma, saj je zlasti na papirju toliko smešnega bahaštva. Le-temu se vda: »Jaz« ljudje, ki jih ni bilo nikdar strah pred skrivnostjo življenja in ki niso nikdar občutili ponižne zavesti, da so celo »veliki« dejanja le malčkdaj res pomembna pred časom in prostorom človeštva, kaj šele pred molkom večnosti.

Knjiga kirurga Majocchija oginja zlasti s svojo iz polnega življenja posneto vsebino in s prostodušno iskrenostjo, ki ji je vtisnila prikupno oblačje. V prvem poglavju odpravi pisec doleži na kratko svojo mladost, v drugem pripoveduje o študiju medicine, potlej pa prikaže svoje prve korake v zdravniško prakso. Delovanje na vele-mestni porodniški postaji v Milanu mu daje priliko, da spregovori o zgodah in neizgovodih v porodništvu. Pripoveduje nekatere izredne primere (zdrav

Kameniti roji v vesoljstvu

Splošno je znano, da so meteori, ki jih opazujemo kot lesketajoče se rakete na nočnem nebu, drobci kamena in kovin, ki izvirajo deloma iz najoddaljenejših globin vesolja, iz območja daljnih stalnic. Kemiki so jih natančno raziskali, ugotovili so njihove sestavine, v novejšem času pa so učenjaki izumili umen postopek, ki nam omogoča določiti starost teh zvezdnih utrinkov. Neke prvine, ki jih vsebujejo izpodnebni, se namreč spreminjajo, a za te spremembe potrebujejo določene dobe, ki so nam točno znane. V nekem primeru so ugotovili, da je znašala starost izpodnebnega kamna 570 milijonov let, iz sestave drugega meteorita so sklepali, da je letal okroglo 930 milijonov let skozi vesoljstvo, za tako zvani Nelsonov meteor pa so ugotovili, da je star 2600 milijonov let.

Povprečno brzino, s katero švigajo meteoriti roji skozi vesolje in se pri tem kakšen drobec po naključju preveč približa zemlji ter pade nanjo, cenijo na 60 km v sekundi. Svetlin, ki bi prišel do nas tudi iz območja najbližnjih stalnic, n. pr. Sirija, bi rabil za svojo potovanje torej 40.000 do 50.000 let, a razdaljo od Plejada do nas bi preletel komaj v polmiliard let! Še neprimerno ogromne, še pa so potovalne dobe za meteorne roje, ki izvirajo iz najoddaljenejših predelov Rimske ceste. V primeri s številkami, ki jih dobimo pri tem, so brezpomembne vse predstave o času in prostoru, s katerimi računa človek v svojem malem svetu. A prav za prav nam ni potrebno izgubljati se v globine vesoljskega, če hočemo srečati neskončno stare stvari, pred katerimi je vsa človeška zgodovina od pradedne ledne dobe do danes komaj bežen trenutek. O jantarjem obesku, ki je v njem zaprta drobna mušica, morda niti ne slutimo, kdaj je v baltskih krajih splozel v obliki smolnate kaplje po debilu stare smreke na tla. Računati moramo, da se je to zgodilo že pred 25 milijoni let. Toda malopomembna vsakdanost, košček črnega premoga, daleč prekaša jantarev biser, kajti ta košček premoga izvira iz karbonske dobe in je pripadal okroglo pred 250 milijoni let nekemu rastlinstvu, ki je tedaj že izginjalo s površja zemlje.

Z besedo »večnost« smo v vsakdanjem življenju zelo radodarni. Kaj pa je večno? Večen je Bog, pravijo pobožni ljudje, večen je svet kot celota, velijo naravoslovci, vse drugo pa ni večno, kajti vse poedine oblike, ljudje, živali, rastline, morja, gore in celo zvezde, so nekoč nastale in propadajo. Tudi zvezde! Sonce, ta ogromna žareča obla, ki bi jo lahko napolnili z 1.300.000 zemeljskimi krogli, izžareva vsako sekundo nepojmljivo velike količine energije v vesoljnost. Naša zemlja dobi va od vseh teh energij komaj 2735-milijonski del, kakor pada na glavo človeka, ki sedi v ogromni dvorani, le majhen delček vse tiste svetlobe, ki jo izžareva močna svetilka. A vse eno je energija, ki jo prejema zemlja od sonca tako silna, da bi ž njo v eni sekundi lahko dvignili

32.600 milijonov ton težko gmoto cel kilometra visoko! Abotno bi bilo misliti, da bo sonce vse večnost lahko nadaljevalo s tem razsipanjem svojih sil. Tudi sonce se stara, tudi sonce se izrablja, tudi sonce ne more energij, ki jih oddaja, nadomeščati iz lastne moči. Nekega dne se bo njegova radodarnost ustavila. Seveda je to eno izmed najtežjih vprašanj astrofizike, ki ga znanost še ni dokončno rešila. Soncu, kakor tudi ostalim zvezdam, ki jih imenujemo stalnice, moramo pripisovati silno visoko starost in prav tako dolgo življenje; kolikor je bilo, mogoče do danes dognati, znašo to življenje okrog osem milijonov let.

Če si v jasni noči pazljivo ogledamo zvezdno nebo, bomo opazili, da ne sijajo samo bele zvezde, temveč da so vmes tudi rumene, modrikaste, rdeče. Te barve izdajajo različno temperaturo nebesnih teles. Rdeče zvezde imajo na svojih površnih delih povprečno 3000 stopinj vročine, rumene 6000 stopinj, bele pa 15.000 stopinj. Zelo verjetno je, da se te vročine spreminjajo baš v skladu v starostjo sonca: na zadnje ugasne vsaka zvezda v temno rdečem žaru.

Ali ni bila tudi naša mala zemlja nekoč, vsaj za »kratek« trenutek, rdeča žareča krogla? Še danes se njene vroče mase skrivajo v globinah, pod debelo skorjasto plastjo, a geologi so izvršili skrbne raču-

ne, da bi ugotovili, kdaj je nastala ta plast, to je, kdaj je nehala zemlja žareti. Ugotovili so povprečno 1500 milijonov let in to število so prav dobro podkrepile novejša, zelo zanimiva fizikalna in kemična raziskovalna metoda. Kakor smo namignili zgoraj pri starosti meteorov, so namreč spoznali, da imajo mnoge kamene zemeljske skorje na sebi pečat z datumom svojega nastanka. Določene snovi v kameninah niso namreč nič večnega, spreminjajo se kakor vse drugo.

Dobe, ki jih potrebujejo za te spremembe, pa se dajo točno določiti. Tako razpada uran preko raznih vmesnih stopenj polagoma v svinec, in sicer se v določenih razdobjih stvorijo pri tem določene količine svineca. Kemik lahko te količine točno določi in s tem tudi starost kamena. Tako so izračunali za najstarejše kamene na zemlji starost okroglo 1000 milijonov let, kar se precej dobro ujema z zgoraj navedeno starostjo 1500 milijonov let, ki so jo ugotovili z drugimi metodami — zlasti pa, če pomislimo, da najstarejši sledovi zemeljske skorje seveda ni več dobiti.

Najstarejši, še dobro opazni ostanki živih bitij iz kambrija so stari kakšnih 600 milijonov let. Kako mlad je v primeri s tem človek, ki sega njegovi najstarejši sledovi komaj v dobo pred kakšnega pol milijona let! Iz teh sledov seveda lahko sklepamo, da živi človek najmanj milijon let na zemlji. Proti temu je pravi nič tistih šest tisoč let ali malo več, kar imenujemo »človeško zgodovino«!

Zajedavka lastnega telesa

Nad vse zanimiva, čeprav poljedelstvu zelo škodljiva rastlina je predenica (Cuscuta). Spada med slake in izvira od rastlin, ki so bile že od nekdaj potrebne opore. V neznani dobi v razvoju naših slakov se je moral dogoditi skok na stranop. Tj. pajčjce vitice, ki so segle neposredno v sočno meso svoje sosedice, so se od tega dotika čudno vznemirile, bilo jim je, kakor da morajo postati eno s polnokrvno sosedo, ki je stala tako trdno in ravno na svojem mestu. In nekega dne je naša predenica razvila morda na mestih, kjer je čutila sočno in zeleno sosedino telo, tenke, ploske oprijemalne ploščice, s katerimi se je prilpila nanjo. Pozneje je zrastle iz sredine teh ploščic rožičast podaljšek, ki se je zabedel do cevnih povezok, skozi katere so se pretakali redilni sok v telo podpirajoče prijateljice.

Tako je podpirajoča rastlina polagoma postajala gostiteljica, slak pa se je spreminjal v davilca, kajti nič več si ni izdeležoval svojih listov, da bi si z njimi pripravil hrano, saj je to srkal enostavno iz cevovodov svoje žrtve. Pred tem je okrenela tudi predenici korenina, rastlina je postal čudna rastlinska nakaza iz samega steblova in cvetnih klobčičev, iz organov, ki predstavljajo njene priprave za gibanje, žrtje in množitev. Tako si lahko zamisljamo nastanek predenice od uživalke sirove hrane z zelenimi listi in lastnimi koreninami do degenerirane zajedavke v današnji obliki.

Mrtvih rastlinskih delov se predenica ne loteva, samo živa rastlina ji povzroča tisti dražljaj, ki jo pripravi do tega, da se zagrije vanjo. Na prvi pogled je videti čudno, da daveča rastlina na svoji poti preko gostiteljice od zadaj odmirja. Toda to je umljivo, če pomislimo, da njeni zadnji sesalni organi sčasoma ne dobe več hrane, ker žrtve pač odmirajo. A povsod tam, kjer natančneje pregledamo zmešnjavo predenčnih stebel, lahko opazimo, da so se na mestih, kjer je eno teh stebel zadelo od druge, stvorile zaradi dotikalnega dražljaja sesalne bradavice, tako da je predenica ne samo zajedavka na tujem, temveč tudi zajedavka na lastnem telesu!

Pripomoček zoper nespečnost

Trpel sem za nespečnostjo. Seveda sem preizkusil vse domače pripomočke proti temu zlu. Teta Kunigunda mi je priporočila, naj si predstavim krave na paši, pa bom lažje zaspal. Krave na paši mi nisom pomagale. Tašča mojega svaka mi je svetovala, naj v mislih štejem. Štel sem do 1237, potem sem preklel taščo svojega svaka in sem se od tega popolnoma zbudil. Pil sem izmenoma lipov in kamiličin čaj na zadnje oboje hkrati. Trudil sem se, da bi mislil na najbolj dolgočasne stvari na svetu, samo da bi zaspal. Vrag si ga vedi — ponoči so se mi videle nenadno nad vse zanimive in spanec je potem seveda bežal izpred mojega praga.

Naposled sem stopil k zdravniku. Opisal sem mu svoje stanje. »Dajte mi kakšno uspavilo, gospod doktor!« sem ga rotil. Toda zdravnik je zmajal z glavo: »Uspavila so za živce škodljiva. Poskusila bova z avtosugestijo! Sami si morate sugerirati, da lahko zaspite. Recite si vsak večer, preden zaspite, na glas: Lahko zaspi! — Videli boste, da se pogreznete v blagodejno spanje, preden izrečete ta stavek petdesetkrat!«

S hvaležnimi občutki sem zapustil zdravnika. Baš tedaj sem bil na poslovnem potovanju in sem stanoval v hotelu. Že v naprej sem se veselil večera in mehke, vabljive postelje, v kateri bom po dolgem času končno sladko zadelal.

Počasi sem se slekel, legel sem, zaprl oči in pričel govoriti: »Lahko zaspi! Lahko zaspi! ...«

Nekdo je energično potrkal ob mojo steno. To me ni zmotilo, da bi se prekinil, temveč me je samo spodbudilo, da sem nadaljeval še glasneje: »Lahko zaspi! Lahko zaspi! ...«

Ko sem stavek ponovil dva in dvajsetič, so se odprla vrata moje sobe. Na pragu je stal moj sosed v spalnem oblačilu in ves besen. Zatullil je name, da so se stresle stene: »Dajte morete pri tem bedastem kričanju zaspati, me zelo veseli! Meni se to ne posreči!«

T. V.

Tik za fronto v Rusiji popravljajo italijanski pionirji železniški tir

„Vojna je dospela do Broadwaya“

Pod tem naslovom piše posebni poročevalec »Tagespost« v Lizboni:

List »New York Times« je izkoristil neki poziv na ameriško ljudstvo za sleden, značilen komentar: »Vojna je dospela sedaj do Broadwaya. Mi smo oblegano mesto in moramo končno ravnati v skladu s tem.« Iz velikega števila člankov v raznih časnikih je razvidno, da je ameriško prebivalstvo nezadovoljno zaradi vojaških porazov, ki jih beležijo Zedinjene države in ki se pred njimi znaga umika čedalje bolj daleč. Prebivalstvo pa je nezadovoljno tudi zaradi vsakovrstnih omejitev in racionalizacij, ki jih mora prenašati v gospodarskem področju. Temu se pridružujeta ne-navadna ostrina in poudarek, s katerim skušajo nekateri prevzeti Rooseveltovi agitatorji, n. pr. bivši newyorški guverner Alfred Smith, pripripravi prebivalstvo do potrepeljivega sprejemanja davnih povikov, pomanjkanja živil, pomanjkanja bencina itd.

Za ameriškega povprečnega državljanja je pač težka obremenitev, če si doma ne more več privoščiti ventilatorja ali električnega ogrevalnika ali če se mora odpovedati v cestnem prometu svetlobnim reklamam, razsvetljenim izlozkom, uporabi motornih vozil itd. Ter je prisiljen bledeti na velike razdalje skozi zatemnelo mesto. Tako je tudi umljivo, da se žene železniških nameščencev, ki so jim odvzeli dosedanje proste vozovnice, obnašajo v zboru nezadovoljnih duhov najglasneje. Da bi ublažili ta val nezadovoljstva, je diktator vojne proizvodnje Donald M. Nelson postavil belemu prebivalstvu Zedinjenih držav za vzgled tiho in odpovedi polno požrtvovalnost zamorskega življa ter je kot posebno svetel primer navedel črnega vozača nekega zdravnika iz Richmonda, ki je iz lastne pobude začel zbirati za vojne potrebe obrabljene avtomobilske plakete ter jih je v nekoliko tednih odal pristojnim mestom na tisoče.

Hujša nego to nedostajanje požrtvovalnosti pa je brezbriznost, ki jo ameriško prebivalstvo izkazuje rekrutom in vojakom. Celo vojni minister Stimson je bil v nekem pozivu prisiljen ugotoviti, da ne more ameriški vojak, ki žrtvuje svoje življenje za domovino, občutiti nobenega veselja, ko vidi, s kakšnim nezanimanjem sprejema prebivalstvo njegove dežele nosilce narodne obrambe. Leta 1917. je bilo to vse drugače, kajti tedaj je ljudstvo pozdravljalo in se poslavljalo od vojakov s prisrčnostjo ter ljubeznijo. Kot primer za sedanjost brezbriznost celo med ženskimi spolom navaja Stimson, da je imel njegov poziv, naj se ženske javijo za bolničarsko

službo, zelo skromen uspeh. Število razpoložljivih bolničark niti od daleč ne zadostuje potrebi. Casopis »Look« dodaja temu, da se na ameriških postajah nihče ne zanima za rekrute, ki odhajajo v vojno službo in da jih celo policija nasilno ločuje od civilnega prebivalstva s tem, da jih zapira v čakalnice.

Radio Ljubljana

CETRTEK, 21. MAJA 1942-XX

Ob 7.30: Poročila v slovensčini. 7.45: Pisana glasba; v odmoru (8.00) napoved časa. 8.15: Poročila v italijansčini. 12.15: Koncert komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec. 12.40: Trio Ambrosiano. 13.00: Napoved časa; poročila v italijansčini. 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva v slovensčini. 13.25: Radijske pesmi; orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Italijansko in nemško glasbo izvajajo: sopranistka Margareta Cossa, violinst Renzo Sabbatini, flautist Arrigo Tassinari in pianist Gr. Favaretti. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Simfonična glasba. 20.00: Napoved časa; poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.45: Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (L. Pfeifer, I. violina; A. Dermelj, II. violina; C. Sedlbauer, čelo; V. Šušteršič, viola). 22.10: Koncert čelista Bedettijskega Mazzacuratijskega. 22.45: Poročila v italijansčini.

A NEKDOTA

Friderik Veliki je nagovoril vojaka, ki je stal pred njegovim šotorom na straži: »Kako dolgo že služiš?«
»Trinajst let.«
»Koliko si star?«
»Devetnajst let!«
»Nu, nu, kako je to?«
»Pet let sem bil za pastirčka, šest let za hlapčica, dve leti pa vojak, skupaj torej trinajst let!«

VSAK DAN ENA

— Moja denarnica pravi! ... To imam vedno v notranjem žepu telovnika ...

Iz severne Afrike: Protitankovski oddelki Italijanske vojske obstreljuje sovražne motorizirane oddelke

v istem času kot ona dva. Naj za zgled omenim le Černičev listek v J. 10. 4. 42. Za inuazacijo imata obe: zvimek, izpah. Zekaj tako? Ker so došle stvari, ki tako učili. Pieteršnik piše pod značko hvam(ek): Verrenkung. Šele iz Černiča vidim, da je treba to prenašati v Gelenksverstauchung. Pod uvodnico guarire stoji v enem od obeh: ozdraviti, okrevati. Černič uči, da sta ta glagola različna, eden prehodni, drugi neprehoden. Popolnoma odveč, saj slovarnik gotovo pozna razloček. Stvar je namreč taka, da guarire pomeni eno in drugo, vmes bi moralo stati podpičje. Si wlenščina ima glagole z dvojnimi pomoroma: a) če babi z nosa kane, čevljar ne ostane: b) ženske nam kanejo kisa v sredo. Enaki: osupniti. Seveda je taka raba splošnejša v germanskih in romanskih govorih, na pr. nem. biegen oder brechen; zlehen; angli. to start-pognati (se); futurist Marinetti pravi po francosko: la guerre guerit, la paix pourrit (vojna zdravi, mir medli človeka); le malade guerit - bolnik ozdravi, le fruit pourrit - sad segnje. Ital. muovere le dita - prste gibati, muovere contro il nemico - kreniti nad sovraga. Prim. v. najdeš na stotine in so že pričeli vplivati na naš izraz. Otdot š 261 v Breznikovi slovnici. Emorrozisa - krvotočna žena, Černiču nejasno: po Rigutiniju blutflüssiges Weib (speziell das im Evangelium erwählte), pod uvodnico lue f stoji pravilno: kuga (fr. peste, contagion), saj za sif. is je treba še dodatka: celtica, venera. Torej se latinski lue ne krije z ital. lue! Chimo-chymus, Speisebrei, Magenbrei, griz (iz Erjavca, Pieteršnika, Bartela; to ni bolezen, kakor sluti Černič). Pri pojmu caturere naj omenim, da stoji v Rigutini — Bullejevem besednjaku: a) Kacheter, l) Sonde in Form einer feinen Röhre. Potakem ima dva odtenka. Zgodovinski slovar, ki se spoštuje, mora nuditi po možnosti

vse pomene. Č. je navedel 16 ital. besed, pri tem 4 s tiskarsko pogreško, svojstven dokaz, kako težko je dobro delati, zlasti v naglici. Slovar bi moral sestavljati številni strokovnjaki, kakor ga sestavlja Franc. akademija, a ta posel se ji vleče na sto let!

Opaznik

ZAPISKI

»Dom in svet«

»Dom in svet« nadaljuje v redakciji pesnika dr. Tineta Debeljaka tradicijo slovenske revialne književnosti. Prvi štiri letošnje številke so izšle v dveh zvezkih, ki sta prinesla nekatere značilne in za našo splošno slovstveno kulturo zanimive prispevke.

V poeziji je predvsem vreden posebne omembe fragment večje pesnitve Dušana Ludvika »Naša zemlja. Ludvik — prav kakor pred njim J. Pogačnik in E. Kobec — opeva z novimi liričnimi drhtljaji lepoto in domačnost slovenskih tal, morda navdihnjen po vrhunschem vzoru naše domovinske lirike — Župančičevi »Dumi«. Izmed ostalih pesnikov dominevovskega kroga vzbujata pozornost Jože Kastelic in France Balantič, oglašajo se še Mitja Sarabon, Pepci Marinčeva in Stanko Jančič.

Za našo prevodno poezijo pomeni uvaževanja vreden prispevek Janka Modra prevod Calderonove dramske pesnitve »Veličje odev sveta«. Čudovito plodovitni avtor »Sodnika Zalamejskega« je pri nas malo prevajal in igran. Njegov »El gran teatro del mundo« je ena izmed tipičnih iger španskega baroka in združuje svoje alegorične postavke, ki posebejjajo modrost, lepoto, milost, bogastvo, revščino itd., z mnogimi veljavnimi sentencami življenjske modrosti. Vmes so tudi misli o gledališču in igralcih.

Prevod se bo še nadaljeval v prihodnjih zvezkih. Prevajanje verzificiranega španskega teksta ni bilo lahko delo in Janko Moder je pokazal v njem razveseljivo kvaliteto. Iz poezije S. Prudhoma sta prevedla R. Račič in D. Ludvik po eno lirično pesem.

Najpomembnejši pripovedni prispevek v obeh zvezkih je proza Stanka Kocipra. Objavljena sta povest »Zemlja se je potegnila« in dve poglavji obsegaajo odlomek iz romana »Goričane«. Pisatelj je bil do sedaj znan po dramskem delu, ki ga je objavil pred leti v »Domu in svetu«. Obe prozi kažeta, da se s Kociptom pojavlja pripovednik, ki ima res kaj povedati in katerega smo lahko po pravici veseli. Povesti se dogajata v blaženih Vinskih gorah. Pisatelj ne kaže samo rahločutnih pogledov na lepoto teh tal, marveč tudi posebno umevanje socialnih razmer in človeških usod. Kociپر je razširil geografijo slovenske povesti v vzhodni del pokrajine, ki jo je opisoval Meško. V svoji »Aninski nedelji v Vinskih gorah« je pokazal kraj, ki ga je opeval že Stanko Vraz (»Ajdmu, pjesmo moja, gore v Jerusallimu« in ki je v zadnjih desetletjih inspiriral Cv. Golarja. Vsekakor smemo z velikim zanimanjem pričakovati Kociprovo celotni roman. — Izmed pripovednikov se še oglašajo: Jože Krivec s povestjo »Po očetovem pogrebu«, Viktor Zorman (»Stari Trpotec«), Joža Likovič (»Svitanje nad Zalostno gorco«) in Jože Dular (»Osojnik je zadihale«).

Ostalo vsebino »Doma in sveta« tvorijo razprave in kritike. Tako priobčuje dr. St. Mikuz daljši prispevek k slovenski umetnostni zgodovini »Slogovni razvoj umetnosti Franca Ilovška«, dr. Fr. Grivec razpravlja o drugem frisiškem spomeniku, dr. Ivan Grafenauer pa priobčuje »Nove do neske k zgodovini narodne balade o Lepi Vidici; slednja razprava še ni zaključena,

vendar kaže že nekatere zanimive rezultate, kakor sploh vse dosedanje Grafenauerjeve raziskavanja najstarejših sledov naše ljudske in umetne duhovne kulture.

Izmed kritik omenjamo A. Ušentčnika članek o knjigi »Concetto o programma della filosofia d'oggi«, ki sezanja bralca s problematiko sodobnih italijanskih filozofov, dr. St. Mikuz o oceno dragocene knjige Vojeslava Moleta »Umetnost« in B. Stroparja poročila o Gradnikovi »Italijanski literiki in Lebnovi študiji« »Problem Dantejeve Beatrice«. K zadnjemu sestavku je treba pripomniti, da v »Modri ptici« objavljeni prevod spisa A. Mauroisa »Trpljenje mladega Wertherja« ni odlomek iz dela »Meipe ou la Délivrance«, marveč zaključena povest iz novelistične zbirke, ki jo je izdal Maurois s tem naslovom.

V Zapiskih piše dr. T. Debeljak o dr. Zigonu in Silviju Sardenku, Severin Šali pa o D. S. Merežkovskem. Revija je tudi še nadalje, čeprav akromneje ilustrirana.

Zborovanje latinistov

V najnovejši številki revije »Primato« poroča Gennaro Perrotta o nedavnem zborovanju, ki je združilo v Rimu v delovno skupino vseučilišne in srednješolske profesorje-latiniste iz vse Italije. Sestanek je sklical Institut za rimske študije. Tudi ob tej priliki je bila splošno priznana važnost latinščine za duhovno oblikovanje mladine; ne obstoji prava kultura, ki bi ne imela svoje podlage v študiju tega jezika. Hkrati je bilo tudi ugotovljeno, da obstoji »prava kriza latinščine«. Krizo je otežilo razširjenost pouka latinškega jezika na mnoge nadaljnje šole, pri čemer se je pokazalo ne samo nedostajanje vzposobljenih učiteljev, marveč tudi splošna nezadostnost didaktič-

nega izkustva v poučevanju predmeta, ki se ne zadovoljuje s samo metodo. Latinisti so obsežno razpravljali o vprašanju, kako je treba poučevati zlasti elemente latinščine, ker je prav od tega odvisno ne samo poznejše znanje, marveč tudi veselje do predmeta. Pričakovati je, da bo »Centro didattico per l'insegnamento del latino«, ki se je ustanovil pri Kr. institutu za rimske študije, olajšal delo z izdajo potrebnih didaktičnih priročnikov in navodil za odpravo dosedanjih pomanjkljivosti. Zborovalci so tudi obsojili potkuse, da bi se uvedlo v šole poučevanje latinščine po metodi Berfioz, ki jo je v ostalem tudi že šolska oblast obsojila. Poudarjeno je bilo načelo, da je sistematično učenje slovnice nepogrešljiva podlaga slehernega resnega študija, ne da bi bilo treba zati v prevelike podrobnosti in pedanterije. Naglašena je bila zahteva po ustanovitvi paralelnih stolice za latinščino na vseučiliščih; tako bi se slušatelji razdelili v manjše skupine in bi laže poglobili študij. Treba je vzpostaviti stolice za latinško slovnico tudi na pedagoških fakultetah, kjer naj bi se polagala posebna važnost na didaktične vzore v razlagi slovnice in v branju tekstov. Napovedana vseučilišna reforma bo gotovo tudi v tem pogledu prinesla začetne prenosove. Pisec končuje svoje izčrpano poročilo z ugotovitvijo, da tudi v novi, bodoči Italiji ne bo latinščini postlano z rožicami, zakaj nova šola bo čedalje bolj šola množice in rastoči dotok množice se ne da z ničemer ustaviti, ker je socialni pojav. Toda latinščino je treba rešiti za vsako ceno, to pa bo uspešno samo tedaj, če bodo latinisti in sploh kulturni ljudje — sklepa Perrotta — znali pripraviti novi humanizem, ki bo znal oziviti v vročim duhom navdušenja stare pisatelje ter tako ohraniti večne vrednote rimske umetnosti in mišljenja.

Kronika

* **Princ prestolonaslednik** se je te dni mudil v Pesaru. Zastopniki upravnih, fašističnih in cerkvenih oblasti so mu priredili svečan sprejem. Posebej ga je pozdravil pesarski škof. Princ, ki mu je ljudstvo pridržalo velike manifestacije, si je ogledal šolo oficerov in kolonij, ki jo deca iz Libije.

* **45 milijonov prebivalcev.** V službenem listu so bili objavljeni podatki o ljudskem gibanju v Italiji v mesecu aprilu. V tem mesecu je bilo v Italiji, če se ne upoštevajo kraljevini na novo priključene pokrajine, 34.985 porok, rodilo se je 79.769 otrok, umrlo pa je 46.349 ljudi, tako da je znašal naravni prirastek prebivalstva 33.420 ljudi. Poleg tega se je vrnilo v Italijo 2082 ljudi več, kakor se jih je odselilo iz države. Glede na to se je število vsega prebivalstva v kraljevini povzpelo na 45.452.000 duš.

* **Na tržaškem vseučilišču** bodo v času od 25. maja do 20. junija redni vseučiliški izpiti. Od 21. junija dalje pa bodo tako na pravni in politični kakor na gospodarski in trgovinski fakulteti doktorski izpiti. Včeraj je bil objavljen obširen program za vso izpitno sezono.

* **Senator Filippo Cremonesi umrl.** V nedeljo je v Rimu umrl senator Filippo Cremonesi, prvi rimski guverner. Bil je po rodu Rimljan, a je preživel mnogo let v Južni Ameriki, kjer si je pridobil v trgovski in industrijskih krogih velik ugled. Tik pred svetovno vojno se je vrnil v Rim in nekaj let po njej postal rimski župan. Ko je bil mestni svet v Rimu razpuščen, je bil imenovan najprej za komisarja, pozneje pa za prvega guvernerja prestolnice. Dolgo let je bil predsednik italijanskega Rdečega križa. V letu 1923. je postal senator.

* **Smrt italijanskega slikarja V. Veronija** umrl znani italijanski slikar Angelo dalle Oca Bianca. Izšel je iz Favrettijske šole in je spadal med zagovornike italijanskih tradicij ter se je boril proti vsemu tujemu. Posebej v zadnjih letih je užival velik sloves. Dosegel se starost 84 let.

* **Novo italijansko lovsko letalo.** Italijansko letalstvo je stavilo v službo novo lovsko letalo, ki se je takoj pri prvih borbah nad Malto zelo dobro izkazalo. Označeno je kot »Re 2001«. Oddelek letal je nad letališčem Micačo na Malti uspešno preprečil taktilno angleških letalcev, ki so visoko v zraku prežali na italijanske in nemške letalske oddelke, da bi se zviška vrgli nanje. Italijanska lovsko letala so odstrelila več Spitfireov brez lastnih izgub.

* **Dragoceno Napoleonovo sliko** so našli pri Castellfrancu Venetu. In sicer je slika last nekdanje družine v občini Loreggiti. Slika je bila med staro kramo. Predstavlja Napoleona, zamišljenega na konju, ob strani je vrsta generalov. Ko je bila slika skrbno očiščena, se je izkazala njena prava umetniška vrednost v vrsti Napoleonovih portretov. Slika ni velika, toda prav zanimiva. Ima značko »A. A. 1806«. Strokovnjaki sodijo, da jo je naslikal Andrea Appiani.

* **Odlikovanje dveh mladih letalcev.** — Nemški nadporočnik Maks Helmut Osterman je bil odlikovan s hrastovim listom in z meči k viteškemu križcu železnega križa, ker je nedavno odstrelil stoto letalo. Hrastov list k viteškemu križcu je prejel poročnik Herman Graf, ker je nedavno dosegel svojo 104. zmagovito v zraku. Oba letalca sta še zelo mlada. Osterman je doma iz Hamburga in je star šele 24 let, Graf pa je iz Engena ob Bodenskem jezeru in šteje 30 let.

* **Harry Piel še nastopa.** Znani nemški filmski igralec in režiser Harry Piel, ki ga pozna ta in oni še iz mladih let po njegovih detektivskih in akrobatskih filmih, se je po daljšem bivanju v južnih deželah vrnil v Nemčijo. Zdaj je začel v monakovskem živalskem vrtu Hellabrunnu izdelovati film »Panika«. To je njegov 106. film, ki bo doživel premiero za 30. letnico filmskega dela Harryja Piela. Vsekakor je Harry Piel med redkimi filmskimi močmi, ki se je tako dolgo vzdržal na delu in pred občinstvom.

* **Obratne nesreče** so v Nemčiji zmanjšane za 50 odstotkov. Nemška delovna fronta je postavila več tisoč poveljnikov zaščite dela, katerih načrtno delo skozi štiri leta je imelo lepe rezultate. Kljub temu, da so se industrije večale in množile in da je število v njih zaposlenih inozemskih delavcev bilo vedno večje, kar je oteževalo delo pri preprečevanju nesrečnih primerov, se je število obratnih nesreč v razdobju od leta 1938—40 zmanjšalo za 25 odstotkov, od tedaj pa do danes pa se je posrečilo znižati odstotek obratnih nesreč še za 25 odstotkov.

Jerome:

Nasveti

Sprehajal sem se po peronu in čakal na zadnji vlak, ko zagledam človeka, ki se je togotil na avtomat.

Dvakrat mu je pokazal pest. Zdelo se mi je celo, da jo bo spustil na aparat. Ker me je zanimalo, sem se tiho približal. Slišal bi namreč rad, kaj most pravi. Mahoma se je obrnil k meni in me vprašal:

— Ali ste bili v tujak prav ta čas?

— Kje... tukaj? sem znil, kajti po peronu sem hodil dobrih pet minut.

— No, da, prav tukaj! Kje pa mislite? Možak je izgledal jezovito.

— Ze mogoče, da sem bil prav tukaj, — sem odgovoril z najvidnejšo vlnodnostjo, ker sem želel potlačiti njegovo slabo razpoloženje.

— Hotel sem reči: ste mar vi človek, ki je pred nekaj trenutki govoril z menoj?

— Ne, nisem bil. Lahko no!

— Ali ste o tem prepričani?

— Če vas kdo ogovori, vas ne bo tako kmalu pozabil.

Obnašanje mojega sobesednika je bilo precej žaljivo. Brž se je opravičil:

— Prosim vas opreženja... Zdelo se mi je, da ste podobni človeku, ki je pravkar govoril z menoj.

Potolžil sem se. Bil je tedaj edini potnik na peronu, čakati sem pa moral še dobre četr ure.

— Ne, res nisem bil, — sem povzel. Kaj ste mu pa hoteli?

— V odprtino sem bil spustil novič, ker sem rabil vžigalce; ker pa ni nič prišlo na dan, sem potresel aparat; tedaj je neki moški vaše postave... Kaj ste popolnoma gotovi, da niste bili vi?

* **Ples v Budimpešti** prepovedani. Madžarski notranji minister je prepovedal skoro v vseh budimpeštanskih gostinjskih obratih prenehanje plesnih zabav. Samo nekateri nočni lokali imajo še za ples dovoljenje in večji budimpeštanski hoteli pri čaju popoldne. Kadar se pleše, so cene 30 odstotkov višje in grelo v prid državi.

* **Starše je okradel, da je obdaroval nevesto.** Mlad glasbenik v Torinu se je zlagledal v hčerko premožnih staršev. Tudi ona mu ni bila nenaklonjena. Vendar je bila poroka v zadnjem trenutku odpovedana, ker je po ženina prišla policija. Mladi mož je namreč okradel svojega bodočega tasta in taško. Zadržne čase, ko so nevestini starši že privolili na poroko, je mladi mož užival veliko gostoljubnost v njihovi hiši. Edino, kar ga je mučilo, je bilo to, da izvoljenki ni mogel prinašati dragocenih daril. Premotila ga je izkušnja in je nevestinim staršem najprej izmaknil vrednostne papirje za 20.000 lir, drugič pa se je polastil še vsote 24.500 lir. Ko so ga tik pred poroko razkrinkali, je skesano priznal obtožbi in je rekel, da je vse to storil zgolj iz ljubezni do neveste. Res se je izkazalo, da je denar porabil samo za dragulje, ki jih je daroval nevesti. Kako se bo njegova zadeva nadalje razvijala, to zanima trenutno prav vse prebivalce Torina.

IZ LJUBLJANE

Posrečena premiera št. 21 v Veselem teatru

Spot enkrat prav zadovoljiv program. Dobar začetek nove serije po majhnem jubileju. Program št. 21. Premiera je bila v nedeljo zvečer. Dvorana se je napolnila in od početka je bilo prijetno, vedro razpoloženje, ki je potrebno za uspeh vseh predstav. Spored št. 21. je po svoji domačnosti na zadovoljivi višini, vsebinsko kakor igralstvo. Poteka vseokrog enovito in zapuisti v gledalco po podrugli uri smeja tudi nekaj trajnih vtisov, ki so vselej dobro jamstvo, da je imela predstava nekaj tistega soka, ki ga od prireditelja pričakujemo. Po običajni uvodni pesmi so uprizorili skeč »Nahod«. Nič posebnega novega, niti ne prepolno duhovitih približkov, in vendar je keč zadovoljiv. Igrali so prav temperamentno: gospa Kovičeva, gdnica Remčeva in Kovačeva ter gg. Verdonik in Gorinšek. Nato je stopil pred zastor g. Pavle Kovič, ki nam je dosegel predstavil še nekaj zanimivih, originalnih domačih tipov. Tokrat se je izkazal kot ljubljanski fjakar Kori. Še bolj kakor njegova nevezana, kramlajoča beseda, je užgal njegov kuplet po znanj dunajski melodiji. Fjakar Kori je posrečena figura, ki pridobi na aktualnosti sprito birne, velikega praznika botrov, botric, barmancev in ljubljanskih izvoščkov. Nu, o vsem tem vas bo fjakar Kori sam preveril o bliskovitih prazniških, ko bo reprim, saj je direktor Božo — tokrat spet na mestu z dovipno živahnostjo — razložil, da je vstopnica v Vesele teater danes neprimerno cenejša in učinkovitejša darilo kakor zlata ura.

V šaljivem prizoru »Pri advokatu« je bila dana glavna beseda gospe Gorinškovi v vlogi strahovite klepetulje, kakršna za žalost na tem svetu niso redke. Vlogo advokata je umerjeno odigral g. Potušek. In potem je nastopil popularni Jurij v kratki spevolgi. Nekaj podobnega smo že videli in čuli na odru Veselega teatra, nič zato! Takih spevolg si vedno želimo. Igrali in peli so po priljubljenih domačih motivih gdnica Kovačeva, gospa Kovičeva, gg. Verdonik, Kovič in Gorinšek. Vseokrog najbolj uspešna točka. Seveda pa tudi zaključna komedija ni bila od muh. Imenuje se »Nevaren obisk«, zasnovana je na znamenjavi, ki je tako priljubljen instrument vseh komediografov. Komedija je dobro vigrana in zasluži pohvalo vsi: gospodični Remčeva in Kovačeva in gospa Gorinškova ter gg. Verdonik, Gorinšek in Potušek. Naposled je priznanje Adamečtemu jeziku, ki je tokrat igral po večini domače motive in tako prispeval svoj delež k harmoničnemu poteku večera.

u— **Nova grobova.** Po kratki hudi bolezni je umrla posestnica ga. Franciška Stinova. Zapušta dve hčerki in drugo sorodstvo. Pogreb bo v petek ob 17. iz hiše žalosti, Mala vas šte. 13, na pokopališču k Sv. Juriju, kjer jo polože v rodbinsko grobnico. — Za vedno je zapustil svoje ugleden ljubljanski trgovec in posestnik g. Anton Mencinger. Za njim žalujejo žena, hčerka in številno drugo sorodstvo. K večnemu počitku bodo blagega pokojnika spremlili v četrtek ob 17. iz hiše žalosti, Sv. Petra c. 43, na pokopališču k Sv. Kri-

— Docela!

— Naj bo... Torej tisti mož mi je rekel: »Ti avtomati so zelo neumni. Človek se mora nanje razumeti...« Odrniti sem mu: »V vodo bi jih bilo treba pometati, to bi bilo najpametnejše.« Res sem bil jezen, ker nisem dobil vžgalice. Možak je povzel: »Zadajalo se večšiti. Najbolje bo, če vržete še en povčel v špranjo, ker teža enega samega marsikdaj ne zadostuje. Drugi počne vzmet in na ta način dobite zaželeno stvar pa tudi prvi novič. To se mi je že čisto posrečilo.« Pojasmilo mi ni bilo po čem jasn, toda mož se mi je zdel, kakor da je rojen za avtomate in bil sem dovolj nor, da sem ga poslušal. V špranjo sem spustil drug denar — pozneje sem opazil, da sem pomotoma vrzel vanjo prevelik novček — in pogledal, kaj sem dobil!

Pokazal mi je zavitek zmečanih bonbonov.

— Denar ste vrgli v napačen aparat!

— Ne želim se zaradi denarja, marveč zato, ker sem potegnil bonbone. Če bi le kje staknil preklecanega idiota, stlačil bi mu jih v gobec!

Moj sobesednik je napravil kakih sto korakov z menoj po peronu.

— Dobilo se takšni ljudje, — je vzkliznil, — ljudje, ki si krajšajo čas s tem, da dajejo nasvete... Spominjam se na primer nekega svojega ponija, konjičca čistokrvne galske pasme, res odlične živalce. Nekega pomladnega dne sem ga zapregel, da bi me odpeljal v Ameriko, dokoder je deset kilometrov vožnje. Moj poni, ki ga je bil sam ožen, je privolil tja ves zmojen. Neki človek pa mi je med gostilniškimi vrati dejal:

»Lepa žival, vaš poni!«

»Ni slab, kaj ne da?«

žu. — Pokojnima bomo ohranili svetel spomin, užaloženim svojcem pa naše odkritostno sožale!

u— **Rdeči križ objavlja.** Na svoj posiv v letih je italijanski Rdeči križ, avtonomna sekcija Ljubljane, prejela lepo število slovenskih knjig in brošur za vojne ujetnike v Italiji. Avtonomna sekcija se toplo zahvaljuje naslednjim darovalcem: gg. Pregar Nataša, Sedlar Ivan, Budan Mercedes, Rakovič Ljilka, Kislinger Rudolf, Šibenik Radoslav, Brumec Anton, Miklavčič Franc, dr. Zalokar Ana (zbirka), dr. Tavcar, nemcenovani, Učiteljska tiskarna, Kleinmayer & Bamberg, Tiskovna zadruga, knjigarna Schwentner, Založba Hram, Prirodoslovno društvo, Planinsko društvo, uredništvo »Lovca«.

u— **Dve nesreči.** Po opravih je bila v Ljubljani 49letna Katarina Protičjeva iz Luč pri Zaln. Nesreča je hotela, da ji je na cesti spodrsnilo in da je tako nerodno padla, da so jo s hudimi poškodbami na glavi morali prepeljati v bolnišnico. Na stopnicah lokomotive je spodrsnilo 42letnemu strojevodu Slavku Oredkarju iz Ljubljane. Padel je in si zlomil levico. Ponesrečenca se zdravi v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— **Za razstavo Putrih-Omerza** je živo zanimanje. V zgornjih prostorih Obersnelove galerije sta mlada likovna umetnika postavila na ogled svoja najnovejša dela. Kipar K. Putrih je razstavil 14 svojih umetnin, slikar Nikolaj Omerza pa 21. Njune umetnine so vse kakovostne in pričajo o visoki sposobnosti obeh. Razstava bo odprta le kratke čas. Ogled vsak dan od 9. do 13. in od 15. do 18.

u— **Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani** opozarja vse one člane, ki stanujejo v krajih: Dravje, Podutik, Kamna gorica, Poljane, Glinice itd., da ordinira g. dr. Rupnik po premakniti mestne meje še nadalje v gostilni Kavčič na Celovški cesti v bližini tramvajске remize. Ordiniral bo vsak torek, četrtek in soboto od 10. do 12. ure. Po potrebi in če gre za neodložljiv slučaj, se lahko pokliče zdravnik tudi telefonično na šte. 44-62.

u— **Statisti za gledališče.** Opera potrebuje za uprizoritev Bizetove »Carmen« statiste. Tisti gospodje, ki so že lani sodelovali in oni, ki bi želeli sodelovati, naj se javijo danes, v četrtek ob 11. uri v Operi. — Uprava Narodnega gledališča prosi vse gg. statiste, ki so sodelovali v »Romeu in Juliji«, da pridejo v četrtek 21. t. m. ob 9. uri v Dramo k vaji.

u— **Pomen za polkovnika Živanovič.** Ga. Ljubica Živanovičeva z otroki obvešča, da bo pomen za njenim nepoznanim soprogom in očetom Ljubomirrom Živanovičem v soboto 23. t. m. ob 11. uri dopoldne na pokopališču, parcela št. 43 pri vojaški kositnici.

u— **Mestni fizikat zaradi snajenja prostorov** v petek in soboto 22. in 23. t. m. ne bo mogel uradovati ter bo posloval sam v najnujnejših zadevah.

u— **Osebnostne izkaznice** bodo oni, ki so vložili prošnje zanje v poslovalnici v Zg. šiški, dobili v gasilskem domu v Dravljah, kamor se je poslovalnica preselila.

u— **Zadušnica** za omočolcem Niklom Vurnikom se bo brala v petek dne 22. maja t. l. ob pol 8 zjutraj v trnovski župni cerkvi.

u— **Smrečkove žilovke** lahko dobe št. »Zegovec« in »Mala gospodinja« pri Splošni gospodarski zadrugi železničarjev v Ljubljani, Cesta Viktorja Emanuela (Bleiwisova) 35/II.

Iz Novega mesta

n— **Poletje nastopa.** Zadnje dni je na vsem Dolenjskem že pravo poletno vreme in posebno v opoldanskih urah je poletna vročina. Lepega vremena se posebnost vesele kmetovalci, saj so sedaj lahko opravili vsa zamujena poljska dela. Posebno koristno je sedanje vreme za sadno drevje, ki je v najlepšem cvetju in obeta dobro sadno letino. V mestu samem so se pojavili na Krki prvi čolni in posebno v opoldanskem odmoru veslarijo Novomeščani kaj pridno po osvežujoči reki. Tudi prvi kopalci so se že pojavili na bregovih Krke. Z nastopom lepih dni pa se je pojavila v mestu spet stara nadloga prahu, vendar bo mestna uprava gotovo čimprej poslala na mestne ulice svoj škroplilni avto.

n— **Živinski sejem.** Ob izredno lepem vremenu je dogon živine na novomeški sejem nekoliko upadel. V ponedeljek je bilo pripeljanih na Loko 363 prašičev in 11 konj. Večina novih naselencev na kočevskih posevstvih se je že dovoljno založila s potrebno živino za rejo in sedaj prihajajo na sejme kot kupci meščani in majhni posestniki, ki se zanimajo največ za prašiče za rejo. Cena živini in posebno prašičem je padla. Dočim so na zadnjih tednih stali sedem do osem tednov stari prašiči 500 lir, so se tokrat prodajali po 300 lir. Konji zaenkrat ne gredo v denar.

»Ne smete ga preveč gnati, ker je premlad.«

»Oh, vso pot sem ga moral brzdati.«

V gostilni sem uredil svoje opravke, ko sem se pa vrnil pred gostilno, sem spet srečal prejšnjega moža.

»Boste li navkreber?« me je vprašal.

»Najbrž, ako ne veste za možnost, ki bi mi pomagala, da bi prešel gric, ne da bi lezel nanj.«

»Poslušajte, nekaj bi vam svetoval. Par litrov piva mu dajte popiti, preden odrinete.«

»Nič? Saj ne pijem drugega ko vodo!«

»Piva za to. Poznam te konje. Vaš je lep, toda še ni vzgojen. Po nekaj litrih piva vase potegne po strmini kakor tramvaj, ne da bi se posebno trudil.«

Zdaj se izprašujem, kako da niso ljudje takšnemu tipu že zdavnaj razbili glave! So trenutki, ko ga človek posluša in naredi po njegovem nasvetu.

Dobil sem nekaj litrov piva v škafo. Kakga pol ucata gledalcev se je nabralo, ki so se pri tem zabavali.

»Slabo ga boste naučili,« je pripomnil nekdo. Še kvartki bo začel; oropal bo nato kakšno banko in umoril lastno mater.«

»Pripravite mu tudi cigaro,« je menil drugi.

»Časa kave in kos masla bi mu bolj koristila,« je dodal tretji.

Zgrabila me je jeza, da bi zili, kar je še bilo v čebru ali pa da bi kar sam popil. Tako se mi je zdelo bedasto, da napajam s pivom štiriletnega ponija! Toda iztenil je vrat in posrebal pivo kakor kak kristjan. Tedaj sem se veselil na voz in pogl. Zbor vzklizlo me je spremljal.

Zmerno je zmagal strmilo. Nato je pivo začelo delovati. Videl sem že marsikateroga pijanca, srečal tudi že vinjene ženske,

n— **Živilski trg.** Z nastopajočim lepim vremenom je poživljen tudi novomeški živilski trg. Okoličanke v mnogo večjem številu zahajajo na trg, ki so ga posebno v ponedeljek prav dobro založile z zelenjavo, in tudi mlečnih izdelkov na primanjkljivo. Prvič so se na trgu že pojavili tudi gobarji, ki so prinesli nekoliko kosaric prav lepih mavrovov, cena je pa še dokaj visoka. Kljub temu so gospodinjke kaj hitro kupile gobe, ki jim dobro nadomeščajo meso. Od sadija so na prodaj pomaranče, češnje pa doslej še ni bilo na novomeški trgu.

n— **Dopolavoro.** V ponedeljek zvečer je priredil občinski Dopolavoro v Prosvetnem domu za novomeško občinstvo veliko varietetskopravstavo italijanske umetniške družine Nanno Nanni. Obisk predstave, ki so ji prisostvovali tudi: politični tajnik Varini, državni policijski komisar Chiuzelein in drugi zastopniki. Je bil zadovoljiv. Spored je bil dobro izbran in je nastopilo preko 20 oseb. Občinstvu so najbolj ugajale pevskie in plesne točke, ki so bile izvrstno izvajane. Vse točke obširnega sporeda je umetniško spremljal veliki orkester Mavro, ki šteje 10 članov in ki je izvedel tudi nekoliko modernih plesnih skladb.

n— **Dve nesreči.** Z dela se je vračal iz Črnomlja v Stransko vas pri Semčtu 18letni soboliskarski vajenec Franc Boh. Na ostrem ovinku je vozilo izpodneslo in Boh si je poleg zunanjih poškodb zlomil levo nogo. — Na zidarskih delih v Novem mestu je bil zaposlen 18letni delavec Satler Franc iz Prečne. Neki sodelavec mu je po nesreči prekucnil na nogo vozček, poln opeke, ki mu je nogo zlomila. Ranjenca ležita v kandijski bolnišnici.

n— **Prepovedane kравje kupčije.** Dolenjsko je že od nekdaj uživalo žalosten sloves zavoljo konjskih tatov. Zadnje čase pa je tudi govedo dobilo na ceni in zato ni čudno, da postajajo tatvine goveje živine vedno pogostejše. V petek so se morali zagovarjati pred novomeškim malim senatom trije obtoženci zaradi tatvine, oziroma nakupa ukrane živine. 27letnemu delavcu Martinu iz St. Lovrenca je očitala obtožnica, da je lani 24. decembra ukradel v St. Rupertu kravo mlekarico v vrednosti 4.000 lir, katero je že naslednjega jutra prodal posestniku Ljuzi iz Zabukovja, pod pretezo, da je kravo prethotapil za bore 1.500 lir. Pred sodiščem je Martin odločno zanikal vsako krivdo, vendar je drugi obtoženec vztrajal na svoji izpovedi in obremenjeval Martina. Zaslisane priče so popolnoma razbremenile Martina in potrdile njegove navedbe glede alibi v ugodni noči, zaradi česar ga je sodišče oprostil, dočim je drugi obtoženec Ljuzje obsojen radi nakupa ukrane krave na mesec dni zaporu, pogojno za dobo 3 let in 728 lir denarne kazni. Tretji obtoženec, posestnik France pa je bil obsojen, da je v začetku novembra kupil v Jerman vrhu od svojega brata Jožeta ukradeno kravo. Obtoženec se je zagovarjal, da sta on kakor tudi njegov brat bila prepričana, da je bila krava prethotapljena. Vendar senat njegovega zagovora ni upošteval in ga je obsojal na 20 dni zaporu, pogojno za dobo treh let.

Z Gorenjskega

Obisk gauliterja dr. Rainerja na Gorenjskem. Celovški dnevnik obširneje poroča o zadnjem službenem potovanju, ki ga je opravil celovški gauliter dr. Rainer v nedeljo po Gorenjskem. Pripeljal se je v Litiijo, kjer so v njegovi navzočnosti odprli dom krajevne skupine NSDAP, nemški mladinski dom in otroški vrtec. Sprejela sta ga godba ter oddelek bramborov. Neki Litiijan v gorenjski noši mu je izročil darilo. Po svečanosti v Litiiji se je odpeljal na veleposestvo na Fonovičah, od tod dalje pa je napravil še kratek izlet na Bogenšperk, kjer mu je grajskič razkazal Valvazorjevo delovno sobo. Potem se je popeljal do italijanske meje, kjer se je zagovarjal z grančarji. Pot ga je vodila čez Smartno nazaj v Litiijo, kjer je bila zakuska. Gauliter je nadaljeval pot v Kranj, kjer je odprl novo glasbeno šolo. Proti večeru se je pripeljal na Bled, kjer je odprl novi kino. Uprizorili so novi zvočni tednik in pa novi film Williija Forsta »Dunajska kri«.

Propaganda pot motoristov iz Celovca v Kranj. Na Gorenjskem bodo v kratkem ustanovili oddelke narodno socialističnih motoristov vozačev. Zavoljo propagande za te oddelke je celovški zbor motoristov vozačev v nedeljo opravil propagandno vožnjo z vlakom v Kranj. Kakih 100 uniformiranih motociklistov se je zjutraj zbralo na celovškem kolodvoru. Na Jesenčah so jih sprejeli zastopniki odtotnih motoristov, med njimi Hans Löcherer, ki mu je poverjeno organizirati nove edince na Gorenjskem. V Kranju je bila na kolodvoru godba mejne zaščite. Na glavnem trgu so razvili zastavo motorističnih od-

toda svoj živ dan se nočem več znati za konjem, ki ga je zgrabila pijača! S svojimi štirimi nogami se je držal pokonci, zamen pa je skušal dognati, kam stopa... Kar se tiče mojega vodstva, moram priznati, da ga sploh ni dojemal. Zdal sva bila na desni, zdaj na levi strani ceste; ko nisva bila ne na levi ne na desni strani, sva obstala počez. Kar naenkrat zaslišim za seboj zvonjenje nekega biciklista. Skušal me je prehiteti, toda brezuspešno. Ves besen je zakričal:

»Ali znate ali ne znate voditi?«

»Zafrkavajte konja, ako se že morate ob koga obregniti,« sem mu nestrno odgovoril. »In za božjo voljo ne zvonite... to mi draži konja...«

»Kaj pa mu je?«

»Pijan je.«

»Rad bi vedel, kateri od vaju dveh je bolj?«

Končno me je prehitel. Moj poni pa se je slednjič tudi premaknil. Pol kilometra dalje sva pridrla med procesijo deklic ženskega liceja. Kakšna solata je nastala! Stara vzgojiteljica je potrebovala gotovo celo uro, da je zbrala svoje zbegane gosenke. Nato sva pribrela po sredi trga s hitrostjo kakih petdeset kilometrov na uro. Temu je sledil galop cele štiri kilometre daleč, in bežljiva sva vse dotlej, da je moj poni skušal preskočiti neki plot. Toda, ker ga je voz oviral pri skoku, se je strgal z jermenov, zlomil ope in zbežal. Pozno zvečer se je vrnil v hlev, drugi dan sem ga pa brž prodal, vse srečen, da sem se ga rešil za par stotakov. Še danes se v domačem kraju spominjajo moje dogodivščine in odbojnosti »Društva mirnih« me jemljejo za svarilo pri svojih govorih. To me stane, ker sem poslušal nasvete.

delkov. Potem je bila svečanost na novem sportnem stadionu, kjer je bila v nedeljo zasajena prva lopata. Kosilo je bilo na prostem in sicer iz enotnega lonca. Z večernim vlakom so se Celovčani vrnili domov.

Gorenjska dekleta ob Turnskem jezeru. Prvič je bila v taborišče ob Turnskem jezeru povabljen nekadašnja skupina z Gorenjskega, da se izvežba v športu in pesmi. Dekleta so bila poučena, kako naj prirejajo poletna taborišča. Vodila jih je štabna voditeljica Erika Eberle, dekliška poveljnica v koroskem Volksbundu. Po raznih športnih tekmovaljih je dekleta nagovoril okrožni vodja Grum iz Velikoveca, ki je naglašal naloge, kakršne pritečejo mladinskim voditeljem in voditeljicam na Gorenjskem, da vključijo otroško mladež v organizacijo Hitlerjeve mladine.

Šmrtna nesreča se je primerila v ponedeljek zjutraj sredi Celovca. Akcijoj Oričnik se je pripeljal s kolesom iz neke ulice in treščil v avtomobil. Obležal je tako hudo poškodovan, da je kmalu po trčenju izdihnil.

Iz Hrvatske

Zagreb šteje 300.000 prebivalcev. Po podatkih pristojnih činiteljev živi v Zagrebu okoli 300.000 ljudi. Centev se opira na dejstvo, da je bilo pri nedavnem deljenju oblačnih nakaznic izdanih 245.000. Če pričunamo dojenčke in majhne otroke, lahko število zaokrožimo na 250.000. Razen tega pa živi v Zagrebu še 50.000 oseb, ki se same okružujejo. V prvi vrsti računajo k temu pripadnike oborožene sile kakor tudi številne tuje. Amerika lani je živel v Zagrebu okoli 250.000 ljudi in je torej prebivalstvo v enem letu naraslo za 50.000.

Nova ustaška oborožena formacija. S Poglavitnikom dekretom je bil ustanovljen organ Ustašev za osebno stražo Poglavit

Zaupna posvetovalnica

Kupon za odgovor v »Zaupni posvetovalnici« dobite v nedeljski številki »Jutra«.

Površnost. Čeravno ste še mladi, ste že globokim problemom kos in boste kaj kmalu izvestni nenavadnosti osrečevali tudi še tako izbirni dekle. Ste zelo temkovedni in čustveni, da včasih komplicirate enostavne stvari. Močan občutek imam, da čustva do onih dveh deklet niso globoka. Tista, ki vas bo priklenila, še ni prišla! Rokopis lahko dvignete v uredništvo.

Nerazumljivo. Štejem 21 let in hitro zapadem tujim vplivom, posebno moškimi. Kaj to pomeni? — Da nimate volje. Vsakdo, ki je tako šibak, da se podreja volji drugih, je s tem že izgubil svojo svobodo. Zato se vezbajte v tej smeri.

Zbegan. Imam že delj časa čudno navado, da zvečer predno ležem preizkusim, ali so vsa vrata zaklenjena, ali je vodovodna pipa v redu, ali električna stikala še delujejo, ali sem uro navil itd. Ker moja žena s prikritim strahom opazuje moje početje, sem si mislil, da z menoj ni vse v redu. — Vaša razvada je živčnega izvora in se bo dala z zdravljenjem odpraviti. Obrnite se na zdravnika-specialista za živčne bolezni.

Zagrenjena mladost. Zelo sem nesrečna, ker ne morem najti človeka, ki bi me razumel. Sem ponosna, nedostopna, molčeča, v družbo ne zahajam. — Prav zaradi nedostopnosti, molčnosti, svoje volje osamelosti in zagrenjenosti iskanja se vam želja ne izpolni in se vam tudi ne bo, dokler ne boste postali pristranski, ljubeznivi in prijazni in boste skušali razumeti svojo okolico.

Obupana štev. 34. V vaši zadevi vam ne morem povedati kako in kaj. Najbolje bo, da se pogovorite s svojim izvoljencem ali pa se obrnete na nemški konzulat v Ljubljani. Če ne morete osebno, lahko pišmen.

Nogomet na deželi. Nogometni klub »Genova« si je devetkrat priboril naslov prvaka Italije; »Pro Vercelli« in turinska »Juventus« po sedemkrat; »Bologna« šestkrat; sledijo »Ambrosiana« (iz Milana), »Casale«, »Torino«, »Milano« in »Novese«. Turinska »Juventus« je postavila vstopenja vredne rekord: Naslov državnega nogometnega prvaka si je obdržala neprekinjeno pet let!

Kaj je prav. Rad se ukvarjam z nedognanimi vprašanji. Prav posebno me zanima, ali imajo živali razum ali ne? Mnenja o tem so deljena. Naj omenim le, kar sem videl pred nedavnimi. Po tramvajski progi je lep konj vlek voz, vozniški pa je spal. Dohitel ga je tramvaj, ki je moral skoraj ustaviti, zakaj voznika niti zvonjenje ni zbudilo. Slišal ga je pa konj, ki je pogledal nazaj in je, ko je videl tramvaj za hrbtom, naglo krenil na nasprotno stran ceste...

Mlada ljubezen 1941. Dobra poznavalka ste. Lahko bi šli za vedeževalko! K vašim ugotovitvam naj dodam še nestalnost. Če vam je mnogo na tem, lahko zadevo uredite. Ne smete pa se ponižati. Obnašajte se tako, da bo dobil vtis, da ga odklanjate, toda prava mera! Sicer se vam ni treba gnati za to stvar. Glede učenja, ali ne bi polzkusili oboje?

Pozor! Značka Preloge — Maja: Pošljite značko za odgovor in malo daljši rokopis. Značka Stanislav — Lj. Pošljite značko za odgovor. Radovedna: Iz petih besed vendar ne morem razbrati, ali vas ljubi ali ne! Ljubezen: Na taka vprašanja ne odgovarjam! Anabela: Odgovor prejmete, ko natančneje opišete zadevo. Turbina: Vprašajte kakega znanca, mi ne moremo odgovoriti.

Spiritizem. Mnogokrat se mi pripeti, da ob različnih prilikah začutim, kakor da bi bil ta ali oni dogodek že kdaj doživel. Morda v davni preteklosti. Ker me ta stvar vznemirja, prosim, da mi jo pojasnite. — Čeprav že več tisoč let uživamo gostoljubje naše Zemlje, je še vedno več neresenih kakor rešenih vprašanj. Med neresena spada tudi vaše, Morda je tak pojav iskra spomina na dogodek, podobne sedanjim, ki so se pripetili kdaj prej, ko ste živeli drugo življenje. Za vznemirjenje nimate vzroka, ker je ta stvar vsakdanja in ima skoro vsak človek take utrinke, le da jih ne opazi. Za vas je znak, da mnogo razglablja.

Grajski. Ste skromni, a nemirni. Imate rahle živce in sami sebi ne zaupate. Zdi se vam, da ne živite pravega življenja, da ne nudite, kar bi morali, skratka: nezadovoljni ste sami s seboj in želite izboljšanja. Družina in služba naj vam bosta zmeraj pred očmi. Skodujeta vam površnost in rahla sebičnost.

Peterle. Imate močno razvit čut uveljavljanja in zlahka zapadete drugim vplivom, ker ste neodločni in brez volje. Če želite zvedeti več, izpolnite vse pogoje.

E. Salgaris

Črni gusar

Roman

Globoka tišina je kraljevala pod temi rastlinami. Slišati ni bilo ne ptičje pesmi ne opičjega krika ne jaguarskega pihanja in renkanja. »Preklecano!« je vzklil Carmaux. »Takisto je, kakor da bi hodil po pokopališču!«

»Ta vlaga mi sili v kosti,« je rekel Stiller. »Pa ne, da bi me grabila močvirna mrzliza?«

»Pha, saj imamo debelo kožo!« ga je potolažil Carmaux.

»Da bi imeli vsaj kaj jesti!« je menil Moko. »A tod ni ne divjačine ne sadija. Samo kače so!«

»Pa jejmo te!«

»Ali, prijatelj!«

»Gromska strela! Če ne bo drugega, jih bomo kuhali in si mislili, da so jegulje!«

»Phu!«

Tudi pod temi rastlinami je bila vročina tolikanj huda in moreča, da je flibustrije curkoma polival pot.

Od časa do časa so prekinjale pot široke mlake, polne vodnih rastlin in črnkaste, osmrane vode. Pogosto so morali iskati prehoda. Tod je mrzelo golazni, ki je čakala noči, da bi lovila žabe in krastače.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubomir Volčič. — Vsi v Ljubljani.

Urejuje Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskararja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Ljubom